

TINTILINIĆ

Školski list Osnovne škole Gruda • broj 16 • veljača 2015. g.

TEMA BROJA:

ISPRAVITI UČITELJA?!!

ROKU GORE...!?!?!?

Anketa novinarske grupe
ZAŠTO?

Zašto volim Konavle • Droga je veliki problem •
Komunikacija i oblikovanje mišljenja u školi • Geto u
Dubrovniku • Bus ruzmarina - od ideje do realizacije
• Putopisi • Božić u našoj školi • Konoteka..

NAŠ VELIKAN UMA BALDO BALTAZAR BOGIŠIĆ U ŠKOLSKOJ KLUPI

U školu svi danas idemo kako bi stekli osnovno znanje kao što su čitanje, pisanje, računanje itd. Prije su u školu išli samo bogati ljudi. Moramo naglasiti da u stara vremena djevojke također nisu išle u školu. Pedagoginja Ana Veselić pronašla je u Biskupskom arhivu kako je Ilirski preporod značio stvarno preporod u našim krajevima, pa su dvije do tri godine učenice pohađale školu Cavtat.

Danas se svi mogu školovati bez obzira na njihovo imovinsko stanje ili spol.

Vlaho Bukovac - portret Baltazara Bogišića

Ugledni Cavtaćanin i velikan uma Baldo Baltazar Bogišić

Poslužili smo se novim tehnologijama i s internetaske stranice za objavljivanje stručnih radova -hrcak.srce.hr/file/105016- autor: H. Sirotković prikazali životni put Balda Baltazara Bogišića.

Baltazar (Baldo) Bogišić rođen je 20. prosinca 1834. u uglednoj cavtatskoj obitelji. U Cavtatu je završio osnovno obrazovanje i dvogodišnji privatni nautički tečaj. Gimnaziju je završio u Veneciji. Zatim paralelno sluša predavanja iz pravnih znanosti, povijesti, filozofije i filologije na katedrama istaknutih profesora na nekoliko evropskih sveučilišta. U Giessenu 1862. promoviran je za doktora filozofije, a dvije godine kasnije stječe u Beču i doktorat prava. Godine 1863. dobio je službu stručnog suradnika u slavenskom odjelu bečke Dvorske biblioteke. Ta je biblioteka bila tada

jedna od najvećih znanstvenih biblioteka Evrope pa je mladom Bogišiću pružala izvanrednu priliku da stalno i kontinuirano popunjava znanja iz svih oblasti njegova znanstvenog interesa. U toj biblioteci ostao je punih

Njegova velika zasluga je što je svojim istraživanjima i anketama istrgnuo iz zaborava usmeno narodno stvaralaštvo.

pet godina. U Beču je tada došao u doticaj i ostvario prijateljske veze s mnogim istaknutim znanstvenicima i književnicima, posebno onima iz slavenskih zemalja. Radeći u Dvorskoj biblioteci Bogišić se prvenstveno opredijelio za proučavanje slavenskog običajnog prava. Od tada pa sve do svoje smrti Bogišić prikuplja narodne pravne običaje. Njegova velika zasluga je što je svojim istraživanjima i anketama istrgnuo iz zaborava usmeno narodno stvaralaštvo. U rujnu 1869. Bogišić prihvaća poziv Sveučilišta u Odesi, koje ga je izabralo za redovnog profesora na novoosnovanoj katedri uporedne povijesti prava slavenskih naroda. Na prijedlog crnogorskog knjaza Nikole Petrovića, ruski car Aleksandar II povjerio je u proljeće 1873. Bogišiću da sastavi civilni zakonik«prema potrebama i običajima crnogorskog naroda», koji je stupio na snagu 1. srpnja 1888. godine. Prateći provođenje Zakonika u sudskoj praksi Crne Gore, Bogišić je unio znatan broj izmjena i dopuna u prvotni tekst i priredio njegovo novelirano izdanje početkom 1898. godine. Nakon toga Bogišić se definitivno povukao u mirovinu i trajno nastanio u Parizu gdje se posvetio znanstvenom radu i postupnom objavljivanju opsežne povijesne građe koju je tokom godina sakupljao.

Umro je nenadano u Rijeci 24. travnja 1908. godine, u 74. godini života, na proputovanju u svoj rodni Cavtat gdje je svečano pokopan na mjesnom groblju.

Dokument o pohađanju prvog razreda (1840./41.) Balda Bogišića, koji je pronašao u Biskupijskom arhivu Dubrovačke Biskupije.

PREDMETI	BALDOVA OCJENA
Religija	odličan
Gramatika	odličan
Poznavanje čitanja i slogova s primjenom pravila	odličan
Aritmetika	vrlo dobar
Kaliografija	vrlo dobar
Sposobnost i primjena	dobro * i odlično
Moralnost	odlično

*najveća ocjena za sposobnost

Ocjene Balda (Baltazara) Bogišića

Učenje je jako važno. Svi bismo se trebali potruditi da steknemo što bolje obrazovanje, jer je to jako bitno za našu budućnost. Pedagoginja Ana Veselić ustupila nam je podatak o pohađanju prvog razreda (1840./41.) Balda Bogišića, koji je pronašao u Biskupijskom arhivu Dubrovačke Biskupije. Naš Baldo bio je pohvaljen za postignuti uspjeh (con Eminenza). Slijede predmeti i postignuti uspjeh Balda Bogišića. Prema nazivu predmeta možemo zaključiti da su bili opsežni i davali osim temeljnog i napredno znanje te širok intelektualni raspon znanja i sposobnostii, što je sigurno zaslužno da Baldo postigne uspjeh iznad svog vremena.

Stanka Mujo

Mudre narodne izreke o znanju...

Nije učen onaj tko čita knjige, nego onaj tko zna što čita.

Rumunjska narodna poslovice

Nitko na svijetu nije jači od čovjeka koji zna.

Japanska narodna poslovice

Svijet je zli genij za znanje, a znanje je zli genij za svijet.

Indijska narodna poslovice

O znanju su rekli...

Bolje je znati malo, ali to malo temeljito, nego mnogo i površno.

Immanuel Kant

Znanje je vrlina koja ujedinjuje dvije najljepše ljudske osobine: pravednost i moć.

Paolo Mantegazza

Znati napamet ne znači znati.

Michel de Montaigne

Nitko ne može znati sve, a sramotno je i štetno pretvarati se da znaš nešto što ne znaš.

Lav Nikolajevič Tolstoj

Znanje, samo znanje čini čovjeka slobodnim i velikim.

Dimitrij Ivanovič Pissarov

Nitko ne zna sve, nego svatko zna nešto.

Ante Starčević

KOLIKO JE DANAS MLADIMA STALO DO OCJENA

odgovara 8.a

Nemam brige, sve se može ispraviti.

Dobijem kolac, ali daju priliku za ispraviti.

Ne učim redovito, naporno je.

Dosadno mi je svaki dan bubat.

Svaka ocjena je ok.

Ne treba puno za pozitivu ocjenu.

Samo površno, što prije da finem s učenjem.

Redovito učim, bitna mi je ocjena, ne želim ispravljat jer tako gubim prosjek....(izolirano mišljenje)

KONAVOSKI NOVINAR NA TAPETI

Maja Rilović Koprivec je naša Radovčička. Išla je u našu školu. Zamolili smo je da odvoji malo vremena za naš školski list što je ona rado i učinila odgovorivši nam nekoliko pitanja.

1. Komentirajte nam; „ U novinama uvijek čitam prvo sportske stranice, na kojima se navode ljudska dostignuća, jer prve stranice ne sadrže ništa osim ljudskih promašaja „ (Earl Warren)

Ad. 1. A tko ne voli pozitivne teme i postignuća? To je razlog i zašto su sportska natjecanja općenito toliko omiljena čak i kada u njima ne sudjelujemo sami, već dijelimo emocije drugih. Zanimljivo je da je ovakvu rečenicu izrekao političar i pravnik koji je profesionalno živio i utjecao na ono o čemu se piše na prvim stranicama novina.

2. Malo politike „Hrvatski će građani u istraživanjima javnog mijenja redovito glasati za reforme, ali će organizirano i srčano suprostaviti bilo kojoj strukturnoj reformi“ Davor Butković

Ad 2. Mislim da kolega Butković podcjenjuje hrvatske građane, oni su naravno svjesni da su reforme potrebne, ali su svjesni i toga da sve do sada izabrane političke elite nisu bile sposobne takve reforme provesti na fer način. Primjer za to imamo u Metkoviću – građani su sami nametnuli reforme kad su se pojavili pravi kandidati.

**Savjet mladima:
Puno čitajte!
Čitajte sve, svuda i čitajte svašta!**

3. Još malo politike „Hrvatski su sindikati, načelno, politički vrlo slabi. Oni ne mogu okupiti ozbiljan broj ljudi na raznim demonstracijama, nisu kadri oblikovati nikakvu konzistentnu političku ni socijalnu platformu, a jedina stranka koja se uz njih pokušala vezati, Lesarevi Hrvatski laburisti, uglavnom je propala. Hrvatski sindikati su slabi sve dok ne odluče organizirati referendum“ Davor Butković

Ad 3. Slažem se, svi su sindikati politički slabi i zabavljeni sobom jer im to članstvo dopušta, a socijalni partneri u Vladi i udruzi poslodavaca to podupiru. Ipak, u strukama gdje je članstvo višeg stupnja obrazovanja, ciljevi su jasniji, prosvjedi su bolje organizirani i članstvo je jedinstvenije, vodstvo upornije u pregovorima, za što imamo primjer liječničkoga sindikata.

Konavoka na Soko Kuli

4. Vaš moto u životu?

Ad. 5. Nemam.

5. Savjet mladima u novinarskoj grupi?

Ad. 6. Puno čitajte! Čitajte sve, svuda i čitajte svašta!

Stanka Mujo, 8a

Naj Konavoka!

Dragi učenici, vaš prijedlog za Naj Konavoke- obrazložite i pošaljite na adresu skolskolist@net.hr

ZAŠTO VOLIM KONAVLE

Moje Konavle

Konavle su jako lijepe i zanimljive. U njima ima jako puno raznih autohtonih biljaka i životinja. Nije kao u Gradu, nego je sve okruženo prirodom. Od ljekovitih biljaka mogu se praviti prirodni lijekovi i čajevi. Moj vrt je jako velik, pa ljeti u njemu rodi razno voće- jagode, kruške, šljive, grožđe, dinje... No, bogastvo biljnog i životinjskog svijeta nije jedino po čemu su Konavle poznate, naime u njima ima jako puno spomenika. Jedan od njih je Sokol kula koja se nalazi u mojoj rodnoj Dubravci. Sokol kula je postojala prije 1391. (ne zna se točno kad je nastala). Postala je vlasništvo Dubrovačke Republike 1420. godine. Sada je Kula turistička atrakcija svim posjetiteljima. Konavle su stvarno veoma posebne i ja ih volim, baš zbog toga!

Marijana Đuka, 5.b

Volim Konavle

Rođen sam i živim u Konavlima. Konavle imaju puno prirodnih ljepota i znamenitosti. Neke od njih su: samostan sv. Vlaha u Pridvorju, mlinovi u Ljutjoj, Sokol grad, puno seoskih domaćinstava, rijeka Ljuta, park prirode Prevlaka, Ilirske gomile, zavičajna kuća Čilipi, folklor, Đurovića špilja i još puno toga. Volim Konavle zato što nemaju tvornica (zagađivača okoliša). Imam još puno prijatelja i rado se družim s njima. Ponosan sam na Konavle.

Matko Zvrko, 4.b

Ljepota Konavala

Volim toplinu naših Konavla i sunce koje nas grije. Volim Pasječu, Luku, Molunat i sve konavoske njive. Najviše mi je drago u Cavtat gradu prošetati po hladu. Sunce grije, žute se šeširi, ispod suncobrana jedan turist viri. Ljeta su kod nas vruća, a u svakoga je puna kuća. Na istoku Sokol kula stoji, a u Pridvorju Knežev dvor dane broji. U Čilipima zvoni Nikola Sveti, a u zračnu luku puno aviona sleti. U Lovornoj grožđe zri, a dedov badanj vri. Sa Snježnice pogled lijep, a u Močićima Mitraj svet. Konavle su pravi raj, ovo piše Antun Pendo znaj!

Antun Pendo, 4.b.

Zašto volim Konavle?

Puno je razloga zašto volim Konavle, pa evo nekih od njih: U Konavlima su rođeni moji roditelji, moja braća, djedovi i bake, ja i puno moje rodbine. Zemlja, kamen, maslina, bor, nošnja, moje Popoviće – sve to čini moje Konavle. Kako se ne bi zaboravili konavoski običaji Konavljani osim poljoprivrede svakodnevno sve više i više obnavljaju svoje kuće i bave se seoskim domaćinstvima. Djedovi i bake od malih nogu uče svoju braću i mene: ako nas put odvede u svijet da mi možemo iz Konavla, ali Konavle nikada iz nas. Volim svoje Konavle i u srcu ih nosim, s njima se ponosim.

Petra Banac, 4.b

KONAVLE NA STARIM FOTOGRAFIJAMA

Nastavljamo projekt sakupljanja starih fotografija naših starih, kao i priča, sjećanja, uspomena koje nam one donose sa sobom. Hvala svima koji su nam do sada u tome pomogli, nastavimo i dalje zajedno čuvati prošlost i tradiciju Konavala.

SUSRETI S USPJEŠNIM KONAFLJANIMA

GRUDSKI PETAŠI I MAČAK STIHOTVORAC MIRJANE SMAŽIL PEJAKOVIĆ

Osnovnu školu Gruda, 11. studenoga 2014. godine, 5. školski sat, svojim su posjetom počastili rado viđeni gosti - gospođa Mirjana Smažil Pejaković i gospodin Stijepo Mijović Kočan, bračni par književnika. Učenicima 5. a i 5. b razreda predstavili su roman za djecu Mačak stihotvorac, autorice Mirjane Smažil Pejaković. Pjesnik Stijepo pričao je učenicima o književnom radu svoje supruge, a ona im je čitala ulomke iz romana. Predstavila im je žutog mačka, junaka svog romana, pisanog upravo iz perspektive mačka koji obožava stihove. Ugodnu atmosferu učenici su upotpunili ozbiljnim pitanjima za goste o njihovu pjesničkom životu i stvaralaštvu. Učenička pitanja o načinu stvaranja umjetničkog djela, Morseova abeceda vezana za život mačka, prve pjesme i tajni svjetovi pjesnika učinili su ovaj susret ugodnim i zanimljivim svima prisutnima. Zainteresiranim pogledima, uzbuđenošću i tišinom učenici su nam pokazali koliko su ovakvi susreti bitni za njihovo odgojno obrazovno sazrijevanje. Grudski su petaši obećali književnici pročitati Mačka stihotvorca, što je izazvalo njen ispunjeni osmijeh. Zahvaljujemo posjetu književnicima koji su obogatili ovaj školski dan učenicima i učiteljima. Nadamo se ponovnom susretu s književnicima kako bi svoj rad i iskustvo prenijeli i nekim novim generacijama.

Učiteljica Marijana Trojan

KONAVOSKI POVIJESNIČAR U POSJETU PŠ PRIDVORJE

Dana 30.5.2014. PŠ Pridvorje je posjetio prof. dr. Stijepo Obad. S njim smo popričali o Konavlima, a prof. je iznio svoje viđenje našeg kraja, pričao nam o prošlosti Konavala, istaknuo važnost ostanka u svom rodnom mjestu nakon završenog studija i dr. Prilikom predstavljanja svih učenika naše škole prof. Stijepo Obad je o svakom prezimenu iznio neke zanimljivosti kao i svoje uspomene na pojedine pretke naših učenika. Zahvaljujemo prof. na posjeti i izlaganju.

Petra Mujo

MEĐUOPĆINSKI LIDRANO 2014.

Međuopćinska smotra literarnih, dramskih i novinarskih radova – LiDraNo 2014. održana je 30. siječnja u Domu kulture Cavtat. Sudionici ove smotre bili su OŠ Gruda, OŠ Župa Dubrovačka i OŠ Cavtat koja je ujedno bila i domaćin. Članovi prosudbenog povjerenstva nisu imali lak zadatak. Naime, morali su odabrati samo dvoje najboljih iz kategorije pojedinačnih nastupa u okviru dramsko-scenskog izraza, kao i iz kategorije skupnih nastupa.

U kategoriji literarnih i novinarskih radova, pet najboljih radova odabrano je za Županijsku smotru, koja se održala 11. veljače 2014.

Prosudbeno povjerenstvo za literarni izraz predstavljali su: Dubravka Perkić, Tajana Martić i Maja Milošević. Novinarski izraz ocjenjivali su Lidija Crnčević i Ivica Puljić dok su prosudbeno povjerenstvo za dramsko-scenski izraz predstavljali Nika Burdelez, Hrvoje Sebastian i Ivica Puljić.

Za Županijsku smotru LiDraNo 2014. predloženi su slijedeći radovi naših učenika:

- Mister Misterij, Luka Glavić, 7.r., - literarni rad

Voditeljica: Marijana Šerkić Despot

- Svirka i zdravica obiteljski posao, Nika Mujo, 5.r., - novinarski rad

Voditeljica: Marijana Šerkić Despot

- Znatiželja me tjera da čitam sve, Ana Zglav, 5.r., - novinarski rad

Voditeljica: Marijana Šerkić Despot

- Školski list Tintilinić – rad novinarske grupe

(školski list ide izravno na županijsku smotru)

Voditeljica: Ana Veselić

Čestitamo učenicima i mentorima, a svima puno uspjeha i radosti u radu i ubuduće!

DROGA JE VELIKI PROBLEM

Intervju sa školskom doktoricom Matijom Čale Mratović

Kometirajte nam stav Svetog Oca Pape „Želim jasno reći: droga se ne suzbija drogom. Droga je zlo i zlom se ne mogu činiti ustupci i nagodbe.“

Ad. 1. Kao prvo slažem se sa stavom Svetog Oca Pape da je droga zlo, a slažem se i sa stavom da se zlu ne mogu činiti ustupci i nagodbe. Zaintrigiralo me ovo vaše pitanje, pa se pitam kakav stav ima Sveti Otac na primjenu opijata (droge) na smanjenje bolova kod teško bolesnih i umirućih bolesnika. U osnovi ovakvih stavova koji su u biti OK, nedostaje samo jedno, a to je medicinsko znanje i razumijevanje problema ovisnosti.

Uzimanje droga uništava mozak i njegovo funkcioniranje na vrlo specifičan način, tako da mijenja i oštećuje kemijsku aktivnost mozga. Da bi se oporavio mozak treba jako puno vremena (mjeseci, ponekad i godina), a kod nekih ljudi nikad se ne oporavi dovoljno da čovjek može normalno živjeti i raditi. Medicina, točnije farmakologija i psihijatrija, kao lijek nude kemijsku pomoć koja je u ovom slučaju također jedna vrsta droge. To je zato što naš mozak ima prirodne vlastite kemijske spojeve koji čine da se dobro osjećamo, da imamo energije i volje i da možemo normalno živjeti i raditi. Te kemijske spojeve koje luči naš mozak možemo slobodno nazvati „prirodne droge“. Kad netko uzme vanjsku drogu onda ona oštećuje proizvodnju naših prirodnih kemijskih spojeva „prirodnih droga“ i nakon nekog vremena čovjek nije u stanju normalno živjeti i raditi. Budući je oštetao svoj mozak, on mora nastaviti s uzimanjem droge da bi uopće funkcionirao. Zato liječnici propisuju lijekove koji u ovom slučaju na žalost stvarno jesu droge.

Doktorica Matija Čale Mratović i medicinska sestra

psihoterapija slabo djeluje, jer je ovisnik ili neposredno drogiran ili je u krizi. Tek kada mozak pokriven lijekovima „profunkcionira“ može se ostvariti sinergija psiho i farmakoterapije.

Danas postoji veliki broj odraslih ljudi u Hrvatskoj koji uz pomoć metadona normalno rade, žive, brinu se o svojoj obitelji. Važno je dobro odrediti dozu i pratiti bolesnika jer su ljudi ovisni o drogama bolesnici. Ali jednako važno ako ne i važnije je pružati im psihološku i psihosocijalnu potporu i pomoći im da se ponovno snađu u životu i preuzmu zadatke i odgovornosti koje život donosi, pa pravo liječenje ovisnika uključuje pored lijekova i psihoterapiju, obiteljski postupak, edukaciju, preodgoj, socijalne intervencije, pomoć u traženju smisla života, kontrole urina i terapiju ostalih psihijatrijskih poremećaja prilagođeno svakom bolesniku prema njegovim potrebama.

Za neke ljude kod kojih mozak nije toliko oštećen ili su jako motivirani za liječenje bez droga, može biti jako uspješna terapija u komunama. Najvažnija stvar za sve njih je zapravo naučiti životne vještine, pronaći smisao i ljubav u životu i živjeti to cijelo vrijeme.

Već sam rekla da su ovisnici bolesnici. Prema Međunarodnoj kvalifikaciji bolesti, ovisnost je kronična dugotrajna ponavljajuća bolest sa čestim

onakvo kakvo se provodi na Odjelima za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo koji postoje u svakoj županiji u Hrvatskoj. To uključuje određivanje pravog lijeka i prave doze za svakog ovisnika. Ne dobiju svi istu vrstu lijeka. Neki dobiju lijekove koji u svojoj osnovi nisu droge nego blokiraju drogu, a nekima je mozak jako oštećen i njima ovaj lijek ne pomaže, zato oni dobiju metadon. Uloga metadona je da ovisniku omogući funkcioniranje tijekom dana. Lijekovi stabiliziraju rad mozga i ubrzavaju pripremu „terena“ za psihoterapiju. U samom početku liječenja

medicinskim komplikacijama i smrtnim ishodom. To u osnovi znači da se ovisnost nikad ne izliječi. Što to znači? To znači da najveći broj osoba koje su jednom bile ovisnici i onda dugo godina ne uzimaju drogu, su i dalje ovisnici. Oni nisu potpuno izliječeni. Njihov mozak nije onakav kao da nikad nisu uzimali drogu. Zato ako je nakon dugog vremena neuzimanja uzmu i samo jednom, vrlo brzo će se vratiti ovisnosti. To je zato jer su promjene koje su nastale u kemijskom funkcioniranju mozga trajne.

Što se tiče brojki o smrti koje navodi novinarka Eda Vujević i načina kako je komentirala smrti od heroina i metadona ispada da je heroin manje opasan od metadona, što jednostavno nije istina. Ovakav način pisanja odgovara zapravo jedino dilerima, jer kod ljudi stvara stav da je heroin manje štetan od metadona što nikako ne odgovara istini. Brojke koje navodi nam ne govore ništa o problemu, jer bi trebalo vidjeti jesu li osobe koje su umrle od metadona bile na liječenju ili su do njega došle ilegalno. Ako su bili liječeni, je li im bila određena pravilna doza, jer se događa da ljudi kad ne dobiju odgovarajuću dozu sami uzmu nekontrolirano. Je li se na tržištu pojavio metadon zato jer je policija privremeno uspjela zatvoriti kanale za heroin itd...itd..

Ali isto tako ovaj njen tekst ukazuje koliko je važno pravilno postupati kod propisivanja terapije ovisnicima, koliko je važno nadzirati liječenje i koliko je važno pomoći tim nesretnim ljudima da se ponovo vrate u normalan život pružajući im trajnu psihološku i psihosocijalnu podršku.

Ovisnost je kronična dugotrajna ponavljajuća bolest sa čestim medicinskim komplikacijama i smrtnim ishodom. To u osnovi znači da se ovisnost nikad ne izliječi.

Vaš moto u borbi protiv droge

Ad 3. Živi zdravo, bježi od droge.

Savjet mladima u OŠ Gruda

Ad 4. Život je najveća i najvažnija škola. Budite otvorena uma, kreativni, podržavajući, puni ljubavi, poštovanja, razumijevanja i radosti. U životu uvijek donosite ispravne odluke za sebe i druge.

Mia Deranja, 8a

Tijekom pregleda u školi

Droga uništava mozak i njegovo funkcioniranje.

Molim iznesite svoje viđenje sljedeće problematike: „Filozofija „evo ti metadon i briši mi s očiju“ među liječnicima koji ordiniraju tu drogu, tobože pod državnom kontrolom, rezultirala je s 27 mrtvih ljudi u Hrvatskoj. Od heroina je umrlo „samo“ devet ovisnika u istom razdoblju, a što je možda još čudnije: metadon se masovno preprodaje na ulici i uzima se intravenozno“ Eda Vujević Slobodna Dalmacija, 21.6.2014.

Ad 2. Eda Vujević je novinarka i da bi naglasila neki problem koristi određeni način pisanja kakav je u ovom članku koji ste citirali. Žalosan je i neetički, nemedicinski nekome dati metadon s ovakvim stavom i ponašanjem. U stvarnosti, za sve ovisnike liječenje bi trebalo biti

GORANOVA PRIČA

Radionice u sedmom radu na temu ovisnosti započinjemo istinitom pričom bivšeg ovisnika:

Moja priča s ovisnošću započela je kada sam imao 15-16 godina... Išao sam u drugi razred srednje škole. Sestra mog dobrog prijatelja u to je vrijeme bila okorjela junkie i droga nam je bila dostupna. Počeli smo snifati, pušiti travu i polako krenuli s isprobavanjem raznih tableta. Tada nismo ni sanjali da ćemo za nekoliko godina postati teški ovisnici o heroinu....

Dok pričam o ovome... o svom životu... o svojoj ovisnosti o heroinu... čini mi se da je to daleko iza mene.... Jedno vrijeme nisam vjerovao niti 1% da ću se uspjati izliječiti. Nisam imao nade i živjeti svaki dan kao da mi je zadnji bio je moj izbor. Moj loš izbor. U principu, **tu nema puno filozofije. Ili ćeš živjeti „ispravno“ ili ćeš živjeti bez života, kao zombij.**

RUKU GORE....!?!?!?

ŠKOLA NE MORA BITI NOĆNA MORA

„igre“ ili timske radove za predstavljanje nekog novog gradiva. Tako bi mi više toga upamtili i bilo bi manji problem naučiti neku lekciju. Po meni bi profesori trebali biti strogi, ali zainteresirani za svoj predmet i gradivo koje predavaju. Moj razred i ja ne volimo nedovoljno i nejasno objašnjeno gradivo, pogotovo što se tiče predmeta matematike, kemije, fizike i stranih jezika. Ali na sreću u našoj školi nema takvih problema. Cijelo nam je gradivo jasno objašnjeno, a profesori nam drage volje izlaze u susret ako nešto nismo dovoljno razumjeli. Vikanje i galama ne bi trebali biti dio sata, ali često jest zbog pojedinih učenika koji uzastopno ometaju nastavu. U većini takvih slučajeva problem je u učenicima, a ne u profesorima. Narušene odnose između učenika i profesora bi mogao popraviti razgovor i opuštenija atmosfera na satu. Nije loše niti razgovarati s razrednikom. On je osoba od najveće pomoći kroz cijelo naše školovanje. Odnos između učenika i profesora bi trebao biti prijateljski i blizak. Ne volim isključivo službene profesore zbog toga kad odem iz ove škole želim ostaviti dobar dojam i ostati u prijateljskim odnosima s našim profesorima. I još nešto općenito o školama. Jednodnevni ili višednevni izleti utječu na bolji odnos zbog toga što ste upoznali profesora izvan razreda te shvatili da je i on kao i svi mi i da ima svoj privatni život.

Provela sam i anketu u mojoj školi. To mi je jako pomoglo pri traženju idealne škole. Za primjer sam uzela naše i mlađe i starije profesore. Meni su kroz ovu anketu s njihovim odgovorima pomogle prof. Biologije i Kemije Anita Ezgeta, prof. Engleskog jezika Jele Stanović, prof. Hrvatskoga jezika Marijana Šerkić Despot i stručna suradnica Nikolina. Evo kako su one odgovorile na moja pitanja.

Od mnogih prijatelja pa čak počevši od mene same čujem onu izjavu: „Ah ta škola! Čovjek se ne može niti naspavati niti odmoriti. A tek profesori! Ah, lako njima!“ baš radi takve škole odlučila sam malo razmišljati i došla sam na ideju idealne škole. A što je najbolje u cijeloj toj priči to je moguće provesti čak unutar naše škole. Sjažno! Zar ne?!

Ta „idealna škola“ je baš primamljiva ponuda. Ja bih svoju školu ocijenila ocjenom vrlo dobar što znači da je škola na dobrom putu da bude odlična tj. baš onakva kakvu je mi učenici zamišljamo. To bi se lako provelo, ali naravno učenici bi trebali biti pristojniji, pažljiviji i komunikativniji u društvu profesora. Također, profesori bi katkad trebali biti vedriji i u redovnu nastavu uvesti malo kvizova znanja i različite

1. Treba li učenik ispraviti profesora ukoliko pogriješi?

Prof. Jele: Uvijek.

Prof. Anita: Da i profesor se ne bi smio naljutiti.

Prof. Marijana: Da.

Stručni suradnik Nikolina: Učenik treba ispraviti profesora. Svi možemo pogriješiti, a to je samo znak da učenik razmišlja gradivo.

2. Opišite događaj vezan za ispravljanje greške profesora.

Prof. Jele: Ne mogu se sjetiti, ali vjerojatno je bilo i toga.

Prof. Anita: Ako pogriješim prilikom pisanja na ploču ili tijekom usmenog izlaganja željela bih da me učenik ispravi. To je pokazatelj da učenik prati na satu. Učenici su me znali ispraviti tijekom sata.

Prof. Marijana: Kao mladom učitelju zne se dogoditi da pogriješim. Rado prihvatim ako učenici primjete pogrešku i objasnim im kako svi zajedno učimo na pogrešci.

Stručni suradnik Nikolina: Primjer kada profesor krivo napiše ih izvori neku riječ kaže pogrešnu informaciju ili krivo optuži učenika za nešto.

3. Je li kazna odgojno sredstvo?

Prof. Jele: Nažalost jest jedno od odgojnih sredstava.

Prof. Anita: Kazna je odgojno sredstvo, ako se primjereno koristi.

Prof. Marijana: Nije, ali ponekad je potrebna kako bi dijete naučilo što je ispravno.

Stručni suradnik Nikolina Njirić: Kazna može biti odgojno sredstvo, ali bi trebala u što većem broju razvijati odgovornost kod učenika.

4. Kazne u OŠ Gruda – vaše mišljenje.

Prof. Jele: Nisu prestroge.

Prof. Anita: Kazne u OŠ Gruda bi se morale i trebale češće provoditi.

Prof. Marijana: Primjerene.

5. Sputava li se kreativnost u nastavi tj. ako učenik riješi zadatak na drugi način i točno, priznaje li mu se?

Prof. Jele: Treba mu se priznati.

Prof. Anita: Kreativnost se ne bi trebala sputavati. Učenici bi trebali prikazati cijeli postupak

neovisno o kojem načinu rješavanja zadatka se radi.

Prof. Marijana: Smatram da je učeniku potrebno priznati rješavanje zadataka na drugačiji način. Bitno je da učenik uoči bit i smisao, te razumije gradivo - a dođe li do rješenja drugačijim načinom od propisanog, kreativnijim načinom, trebalo bi ga pohvaliti.

Stručni suradnik Nikolina Njirić: Učenik se može priznati zadatak riješen na drugi način ukoliko objasni postupak rješavanja. Nije ništa pogrešno ako učenik razvija različite strategije u rješavanju zadataka.

6. Ima li previše knjiškog obrazovanja, gdje je praksa?

Prof. Jele: Povezano s materijalnim mogućnostima škole.

Prof. Anita: Knjiško obrazovanje nalazimo u praksi svih obrazovnih stupnjeva u RH. Knjiško obrazovanje ne mora nužno biti loše, no programi za osnovno i srednjoškolsko obrazovanje su pretrpani što dovodi do „pretrčavanja“ kroz gradivo.

Prof. Marijana: Ima! Za praksu ostaje premalo vremena, ako i imalo. Potrebno je teorijsko znanje prenijeti u stvarni život koji učenici svakodnevno žive.

Stručni suradnik Nikolina Njirić: U školama, a i kasnije trebalo bi biti više prakse i povezivanja sa stvarnim životom, manje činjenica i defenicija koje učenici moraju učiti.

7. Reprodukcijska ili učenje napamet nije cilj odgoja i obrazovanja – komentirajte!

Prof. Jele: Nekad je u stranom jeziku dobro nešto naučit napamet.

Prof. Anita: Čista reprodukcija nije cilj obrazovanja. Potrebno je tražiti od učenika izvođenje zaključaka i u njihovim odgovorima uvidjeti da su uistinu razumjeli i usvojili gradivo. Praksa nažalost pokazuje da je čista reprodukcija još uvijek prisutna.

Prof. Marijana: Reprodukcijska sadržaja ničemu ne koristi. Učenik, svojim riječima, bi trebao iznijeti naučeni sadržaj, što bi pokazalo da je razumio smisao učenja određenog sadržaja.

Stručni suradnik Nikolina Njirić: Cilj obrazovanja trebao bi biti osposobljavanje učenika za život, te bi trebalo učiti na načine koji bi učenicima pružili mogućnost primjenjivanja u praksi što nije slučaj s učenjem napamet jer se informacije brzo zaborave.

Hvala našim nastavnicama. Puno su mi pomogle. Eto, sada ste shvatili kako ćemo doći do idealne škole. Ništa nije teško ako odlučimo da to možemo napraviti. Pa što onda čekamo? Idemo naprijed!

Stanka Mujo, 8.a

Pitali smo četvrtaše je li škola problem

i evo odgovora:

Škola nije problem ako dobro učiš i ne zaboravljaš stvari.

Počni učiti više jer učenjem ćeš sve postići. Redovito pođi u knjižnicu i uzmi neku knjigu, čitanje je dobro. Budi aktivan na satu i ne ometaj!

Ne budi brzoplet na ispitima, jer nije važna brzina nego znanje. Nemoj kasniti u školu i nemoj izostajati niti jedan sat ako nije ozbiljno! Nemoj biti lijen i nemoj zaboravljati stvari!

Marija Mujo, 4b

Škola nije problem i ne bi trebalo predstavljati problem tijekom cijele godine. Cijelu godinu treba biti marljiv i puno se truditi. Ponekad čujem nekome je problem mjesec rujan, a nekome lipanj. Meni niti jedan mjesec ne stvara problem u školskoj godini. Rado idem u školu i trudim se biti što bolja učenica.

Petra Banac, 4b

Škola mi nije problem. Volim sve učitelje i učiteljice. Svi nas odlično poučavaju, pogotovo naš učitelj koji nas je učio od 1. razreda do sada, a njegovo ime je Dušan Lolić. Toliko se namučio da nas nauči zbrajati i oduzimati, množiti i dijeliti, pisati i čitati.

Najbolji predmeti su mi glazbeni i njemački. Volim i sve ostale predmete. Kad odrastem želim biti učiteljica glazbenog. Svi mi predmeti idu dobro. Tu se odlično zabavljam i sprijateljila sam se s puno djece. Meni je to najbolja škola na svijetu.

Jele Kušelj, 4a

Kad sam krenula u školu mislila sam da je škola veliki problem. Ubrzo sam shvatila da sam pogriješila. Stekla sam nove prijatelje i prijateljice. Svaki dan naučim nešto novo. Moj najdraži predmet je likovni. Mnoge moje slike završe na panou. To me čini jako sretnom i ponosnom. Moji prijatelji i ja imamo super učitelja. On nam pomaže savladati teško školsko gradivo. Škola nije problem kad ti učitelj i prijatelji pomažu.

Mihaela Miljak, 4.a.

Kada sam prvi put krenula u školu, bila sam jako uzbuđena. Prvi razred bio je jako lagan, a učitelj je bio drag i veseo. Dobila sam novi razred, stekla puno prijatelja i sve je bilo za čistu peticu. No kada sam krenula u starije razrede drugi, treći pa i četvrti, shvatila sam da treba učiti, redovito pisati domaći rad i puno se truditi za dobre ocjene. Neki misle da je škola problem, neki da ne, svi imamo drugačije mišljenje, ali jedno je sigurno da se za školu treba truditi.

Nina Protrka, 4.a.

Stigao je i 9. mjesec. Opet sve ispočetka. Iskreno, veselim se. Ponekad bih i ja rekla da jedva čekam ljeto i praznike. Ipak je škola nešto lijepo. Družimo se, igramo, dani su nam ispunjeni. Uz našeg učitelja sve je lakše. Učimo, ponekad vikne, ali sve uz smijeh i šalu. Baš nam je učitelj dobar. Uz takav rad nije teška ni matematika, hrvatski ni priroda. Pa kakav je problem ići u školu? Učiti i naučiti raditi treba nam svima biti cilj. Jednoga dana ćemo i mi sigurno govoriti da nam je najljepše bilo kada smo išli u školu.

Barbara Dragun, 4.a.

ZAKLJUČAK:
Škola nije problem!

ISPRAVITI UČITELJA da ili ne?!!

Našu mladu pedagoginju Emu Kovačević pitali smo, a što drugo nego pitanja iz pedagogije.

1. Što je pretpostavka demokraciji u nastavi?

Prema autoru i pedagogu Mužiću: Osnovni okvir u kojem se provodi ova analiza je odnos metodičkog aspekta nastave i zahtjeva za demokratskošću škole kao jedne od bitnih odrednica suvremenih promjena na tom području. Ta se odrednica, dakako, ne smije svesti na neki 'epiteton ornansa' pri razmatranjima o 'unutarnjim' promjenama naše škole, tj. u samoj nastavi. Ovaj je rad prilog nekim momentima teorijske osnove te problematike, posebno u svezi s pojmom i pojavom demokratske škole kao i s tim povezanim kontekstom metodike kao interdiscipline supstranih znanosti i odgojno-

obrazovnih aspekata. Demokratske škole (a time i sintagmi 'demokratska škola') može se u tom kontekstu prići a) deskriptivnim pristupom, tj. opisom odgovarajućih aspekata stvarne odgojno-obrazovne situacije; i b) normativnim pristupom, tj. postavljanjem zahtjeva usmjerenih odgojno-obrazovnoj praksi koji

se pritom postavljaju. Ta se dva pristupa u istom razmatranju nužno i često isprepliću, no pak mora biti uvijek jasno o kojem se od ta dva pristupa radi u danom momentu izlaganja. Razmatranje osobina demokratske škole uvijek se, na ovaj ili onaj način, izravno ili neizravno odnosi ili je u svezi s odnosima između njezinih subjekata: U širem smislu između učenika, njihovih roditelja ili staratelja, nastavnika, djelatnika s nastavom povezanih stručnih službi škole, ravnatelja, administrativnih i pomoćnih djelatnika škole, a u užem smislu samo između osnovnih subjekata školske nastave, tj. učenika i nastavnika. Da bi se mogla analizirati ova problematika treba najprije odrediti u kojem će se smislu upotrebljavati sintagma 'demokratska škola', a time i pojam demokracije odnosno 'demokratske škole'. U dosadašnjoj upotrebi pojma demokracije uočljiva je njegova višeznačnost. Iako je njegova etimologija neprijeporna (potječe od klas. grč. demos = narod, kratein = vladati, dakle 'vladanje – odnosno vlast – naroda'), njegova se semantika u suvremenoj komunikaciji mijenja kako prema kontekstu u kojem se upotrebljava tako i prema političkim, etičkim, ideološkim i sl. polazištima. No, iako bi razna poimanja demokracije bila predmet zanimljivog terminološkog razmatranja, ovdje neće biti o tome govora, kao ni o pravdanosti ovog ili onog značenja. Ne riječju mogući ispravnost i nekog drugog značenja, ovdje se prihvaća ono, koje prema subjektivnoj procjeni autorice, posve odgovara poimanju u kojoj se pojam demokracije pojavljuje u sintagmi 'demokratska škola', tj. zajedno sa školom kao svojevrsnom društvenom zajednicom, a ima i svoje polazište u odgovarajućem izvoru – vidi: Anić i Goldstein (2002), str. 278.

2. Trebaju li učenici upozoriti nastavnika ukoliko pogriješi?

Naravno da trebaju, jer jednako kao što učenike nastavnici ispravljaju, tako i učenici trebaju upozoriti nastavnika u slučaju pogreške. U nastavi bi se trebala provoditi dvosmjerna komunikacija i učenici bi trebali naglasiti nastavniku ukoliko im nije jasno gradivo. Koliko nastavnici dobro predaju i koliko dobre metode koriste u nastavi najbolje je ocijeniti putem vrednovanja tj. učenicima podijeliti

da vrednuju način predavanja, ocjenjivanja i da daju prijedlog ukoliko bi željeli nešto promijeniti u nastavi. Na taj način nastavnik dobiva povratnu informaciju kako možda poboljšati nastavu, učiniti je zanimljivijom i motivirati učenike.

3. Treba li učenike kažnjavati?

Kažnjavanje je u ovom kontekstu širok pojam, jer postoje različiti oblici kažnjavanja. Neki su prihvatljivi, a neki nisu.

Postoji fizičko kažnjavanje učenika koje je zabranjeno te svaka metoda psihološkog pritiska kojom se učenik dovodi u ponižavajući položaj ili se njime stvara osjećaj manje vrijednosti ili povrede dostojanstva učenika. Zabranjeno je kažnjavanje neposlušnosti učenika udaljenjem iz razreda, osim ako su udaljeni iz razloga što su upućeni stručnoj službi ili ravnatelju škole.

Kažnjavanje učenika treba promatrati kao posljedicu nepoželjnog ponašanja. Pritom se misli na opomenu (usmenu ili pismenu), pozivanje roditelja u školu, ili npr. na neodlazak na izlet zbog svakodnevnog ometanja u nastavi...

Učenici trebaju znati da svi imaju obaveze, a jedna od njihovih obaveza je odlazak u školu, odgovorno ponašanje, učenje i pisanje domaćih zadaća. Jednako kao što odrasli ako ne rade dobro svoj posao dobiju otkaz, tako i učenici ako ne uče dobiju negativnu ocjenu. Kažnjavati u ovom kontekstu i ovom metodom je potrebno, ali treba naglasiti da uvijek treba postojati razlog zbog čega je učenik kažnjen. Jer kazne, kao i nagrade, ako se ne koriste u pravom trenutku, one gube svoj smisao.

Jednako kao što učenike se ispravljaju, tako i učenici trebaju upozoriti nastavnika u slučaju pogreške.

4. Suradnja učitelja i roditelja!

Jedna od bitnih odrednica pedagoški djelotvorne škole je razvijena suradnja s roditeljima. Ukratko, suradnja predstavlja zajedničko djelovanje i pregovaranje koje je usmjereno prema nalaženju rješenja, odnosno

novog, zajedničkog polazišta. Suradnja ne postoji kada su glasovi povišeni, a ljudi uzbuđeni i ljuti. Ona također ne postoji kada se ljudi povuku, postanu pasivni ili se učestalo vraćaju na prijašnje probleme. Nasuprot tome, suradnja postoji kada je prisutno poštovanje koje se očituje u slušanju, želji za razumijevanjem, prihvaćanju promjena, drugačijih gledišta, novih aktivnosti...

Međusobna suradnja škole i obitelji pospješuje odgoj i obrazovanje, ima pozitivan utjecaj na školski uspjeh djeteta, ali i na njegovo cjelokupno ponašanje.

5. Koji su oblici suradnje s roditeljima?

Najuobičajeniji oblik suradnje s roditeljima u Hrvatskoj su RODITELJSKI SASTANCI, na kojima se raspravljaju pitanja od interesa za sve roditelje, a mogu se organizirati i radionice na različite teme. Roditelji ne bi trebali biti pasivni primatelji informacija tijekom roditeljskih sastanaka, nego bi ih se trebalo potaknuti na aktivno sudjelovanje, razmjenu iskustava i dogovor o načinu uključivanja u život škole. Roditeljski sastanak trebao biti takav da potiče roditelje i na druge oblike suradnje, da uvide korist koju od toga imaju i da se u školi ugodno osjećaju. Iz tog razloga, informacijama o uspjehu, izostancima i problemima učenika kao pojedinca nije mjesto na roditeljskim sastancima

O takvim, odnosno o osobnijim stvarima, raspravljati se može na individualnim razgovorima roditelja s učiteljem (stručnim suradnikom, ravnateljem), što je također uobičajen oblik suradnje.

Pismene poruke roditeljima također se koriste, a kao njihova prednost navodi se to da na najmanju mjeru svode mogućnost pogrešnog razumijevanja obavijesti koje učitelj želi prenijeti roditeljima. Pismene je poruke dobro koristiti, primjerice, kao oblik edukativnih materijala ili formalnih informacija za roditelje (prijepis ocjena, informacije o izletu i slično).

6. Koji su izvori sukoba učitelja i roditelja?

Jedan od izvora sukoba između učitelja i roditelja je, primjerice, činjenica da te dvije

strane opažaju istu stvar različito. Dok jedna strana može dijete promatrati kao energično, spontano i društveno, druga ga strana može smatrati divljim i nediscipliniranim. Takve razlike u percepciji dodatno su naglašene različitim okolnostima u kojima učitelj i roditelji vide dijete. Isto dijete može biti otvoreno i brbljavo u sigurnosti svoje kuće, dok u školi ono može biti mirno i povučeno.

Loše ocjene također mogu biti izvor sukoba. Dok se jedni roditelji s lošim ocjenama suočavaju konstruktivno i pokušavaju, u suradnji s učiteljem, pomoći djetetu, drugi su roditelji vrlo osjetljivi na loše ocjene i shvaćaju ih osobno, misleći – ako je dijete „loše“, znači da su i roditelji „loši“. Takvi roditelji često optužuju učitelja da nije objektivan i da ima nešto protiv njihova djeteta.

Za neke roditelje odlazak u školu nije ugodan. Obično su to manje obrazovani roditelji koji nisu uspjeli završiti školu pa, i kao odrasli, zaziru od nje i od učitelja. Ako njihovo dijete ima nekakav problem, skloni su reći: „Učinite što mislite da je najbolje. Vi ste učitelj.“ Iako to može izgledati kao nedostatak brige za dijete ili, u najmanju ruku, prebacivanje odgovornosti, takvo je ponašanje vjerojatno posljedica roditeljeve nesigurnosti. S druge strane, visokoobrazovani roditelji se ponekad prema učitelju odnose podcjenjivački jer misle da su stručniji i sposobniji od njega.

No, izvori sukoba nisu vezani isključivo uz roditelje. I učitelji su samo ljudi, s vrlinama i manama. Neki možda imaju svoje miljenike ili su nepravedni prema drugim učenicima. Otvoreni sukob roditelja s učiteljem vjerojatno neće biti koristan u takvoj situaciji. Miran razgovor i molba za pomoć prije će donijeti rezultat – većini učitelja stalo je do učenika i spremni su pomoći.

7. Zašto je bitna suradnja škole i roditelja?

Važnost sudjelovanja roditelja u radu škole odavno je prepoznata, a posljednjih je nekoliko desetljeća u fokusu mnogih istraživanja. Kvalitetna suradnja škole i roditelja omogućava kontinuirano praćenje rada i razvoja učenika, pronalazak uzroka eventualnih teškoća, ukazivanje na propuste i poticanje normalnog toka razvoja. Međusobna suradnja škole i obitelji pospješuje odgoj i obrazovanje, ima pozitivan utjecaj na školski uspjeh djeteta, ali i na njegovo cjelokupno ponašanje.

8. Što učitelj može učiniti kako bi razvio kvalitetnu suradnju?

Komunikaciju s roditeljima trebalo bi uspostaviti na samom početku školske godine, a ne onda kada se pojavi neki problem. Ostvarenu komunikaciju potrebno je održavati tijekom cijele školske godine kroz različite oblike, pa i neformalne kontakte. Roditeljima pri tome ne treba govoriti samo loše stvari u vezi njihova djeteta, nego spomenuti i one pozitivne. Roditelji će tako lakše prihvatiti negativne stvari, a uz to je manja vjerojatnost da će se osjećati loše, postati ljuti ili čak agresivni.

Učitelj bi također trebao što bolje upoznati obitelj svakog učenika – kroz razgovor s roditeljima, učenicom, zadavanjem učeniku zadatka pisanja sastava o toj temi i slično. Nakon upoznavanja roditelja, učitelj bi trebao razmisliti ili pitati roditelja na koji ga način može uključiti u život i rad škole. Roditelj, ovisno o svojim interesima, hobbijima ili mogućnostima, može biti pratnja na izletu, sudjelovati na nastavi kao razredni pomagač, držati radionice u školi ili pomoći u uređenju škole i školskog okoliša.

Marijana Đuka, 5b

KOMUNIKACIJA I OBLIKOVANJE MIŠLJENJA U ŠKOLI

prema Reardon, K., K., (1998), *Interpersonalna komunikacija*, Alinea, Zagreb, 114

Interpersualnu persuaziju možemo opisati kao vrstu interpersonalne komunikacije kojoj je specifična odlika namjera od strane jednog komunikatora promijeniti mišljenje, osjećaje ili ponašanja druge osobe i dok interpersonalna komunikacija može biti posve spontana, interpersonalna persuazija redovito sadrži skriptirana (uvježbana i planirana ponašanja, odabrana tako da mogu mijenjati drugu osobu). Spada li i odgojno-obrazovna komunikacija u interpersonalnu persuaziju? Mislim da ukoliko pozitivno utječemo na mijenjanje drugog. Ali ukoliko naša komunikacija teži demagogiji to je vrlo negativno.

Problem interpersonalne persuazije je što se gubi spontanost i empatičnost. Kod nje se neke strategije uvježbavaju do automatizma-komunikatori se njima služe tako često da ih mogu primjenjivati bez planiranja i razmišljanja navodi nadalje autorica Reardon. Druge strategije biraju se promišljeno.

Do oblikovanja reakcija dolazi kada uvjeravana osoba ne zna kako bi reagirala u nekoj situaciji, jer s njome nema iskustva, ili je pak riječ o nekom, njoj novom sadržaju. Primjerice, roditelj može zaželjati da oblikuje djetetovu reakciju prema dizalu. Kako bi izbjegao djetetov strah, vožnju dizalom može pretvoriti u igru. Tako će dijete dizalo povezati sa zabavom, a ne sa strahom. No svako oblikovanje reakcije ne mora biti persuazija. Miller (1980,17) kaže: „sigurno bi zvučalo čudno kada bismo rekli da dijete „uvjeravamo“ da ispravno zaveže vezice na cipelama, umjesto toga, rekli bismo da ga učimo kako da to radi. S druge strane, ako dijete odbije vezivati vezice na cipelama, ili se pobuni da se samo hrani, ili pak ne želi pospremiti odjeću i igračke, vjerojatno će ga roditelji i odgojitelji bombardirati porukama koje težu oblikovanju njegova ponašanja. Dovedu li takve poruke do željenih ishoda, komunikatori će tvrditi da su pridobili dijete i da je ono time postalo samostalnije, a ako je

ishod negativan, vjerojatno će se tužiti na neuspjeh svoje persuazivne misije i tražiti druge strategije kojima će se prihvatiti problema. Znači izraz oblikovanja reakcija pretpostavlja izazivanje sklonosti ili preferencija u neke osobe za određene vrste ponašanja. Takvo oblikovanje postiže se nagrađivanjem željenih ponašanja, što je često kontraproduktivno. Kad pospreme sobu koju je dijete dovelo u nered, roditelji ga nehotice nagrađuju za nedar. Očito je važno držati na umu, posebno kada je riječ o trajnim odnosima, da reakcije okoline oblikuju očekivanja uključenih osoba u komunikacijski proces.

Do potvrđivanja reakcija dolazi u situaciji već usvojenih stavova i ponašanja, koja ne želimo mijenjati, nego, naprotiv učvrstiti protiv promjena. Ova potreba potvrđivanja već uspostavljenih reakcija pokazuje da persuaziju ne treba shvatiti kao jednokratni postupak. Ljude treba uvijek nanovo poticati na određeno ponašanje, jer će se ono inače izgubiti. Miller upozorava da mnogi ljudi u nastojanju da steknu nove prijatelje, zaboravljaju na potvrđivanje pozitivnih osjećaja već stečenih prijatelja. Ljudi često zaboravljaju na tu značajku persuazije kao trajna procesa. Misle da netko, jedanput uvjeren, ostaje to zauvijek. Zapravo kako tvrdi Reardon, ljudi čine ono za što će biti nagrađeni i izbjegavaju ono za što će biti kažnjeni. Kad nagrada prestane, ljudi ih traže negdje drugdje.

Mijenjanje reakcija upravo je onaj oblik persuazije na koji misli većina ljudi kad govori o toj temi. Slično potvrđivanju reakcija, i mijenjanje reakcija načestće je trajan proces. Naime ljudi imaju sklonost zadržati stavove i ponašanja koja su se u prošlosti pokazala uspješnima. Voljni su mijenjati reakcije i stavove samo ako za to vide dovoljno razloga. A upravo to zahtijeva više vremena. Pokazuju otpor prema promjenama. Uz to najčešće koriste obrambene mehanizme kako bi zadržali stari ritam komuniciranja.

Navodimo taksonomiju dobivanja pristanka prema Marwellu i Schmittu u cilju sagledavanja složenosti i osjetljivosti kao kognitivne, emotivne tako i voljne procesa komunikacije:

STRATEGIJA

VRSTA UVJERAVATELJEVE PORUKE

1. Obećanje	Pristaneš li nagraditi ću te
2. Prijetnja	Ako ne pristaneš, kaznit ću te
3. Ekspertiza (pozitivna)	Ako pristaneš, bit ćeš nagrađen jer je to u prirodi same stvari
4. Ekspertiza (negativna)	Ako ne pristaneš, bit ćeš kažnjen jer je to u prirodi same stvari
5. Sviđanje	Uvjerovatelj se ponaša na prijateljski i suradnički način, da bi tako u ciljne osobe uspostavio pozitivno raspoloženje
6. Davanje unaprijed	Uvjerovatelj nagrađuje ciljanu osobu prije nego je zatražio slaganje
7. Averzivna stimulacija	Uvjerovatelj stalno kažnjava osobu, uvjetujući prestanak toga njezinim pristankom.
8. Dug	Duguješ mi pristanak zbog mojih prijašnjih usluga.
9. Apeliranje na moral	Ako ne pristaneš, nisi moralan.
10. Pozitivni osjećaji	Ako pristaneš, osjećat ćeš se bolje.
11. Negativni osjećaji	Ako ne pristaneš, osjećat ćeš se lošije
12. Ubacivanje u ulogu (pozitivnu)	Svaki bi dobar čovjek pristao.
13. Ubacivanje u ulogu (negativnu)	Samo loš čovjek ne bi pristao.
14. Altruizam	Jako mi je potreban tvoj pristanak, učini to za mene..
15. Ugled (pozitivan)	Ljudi koje cijeniš, mislit će o tebi dobro ako pristaneš.
16. Ugled negativan	Ljudi koje cijeniš, mislit će o tebi loše, ako se ne složiš.

ANONIMNA ANKETA NOVINARSKJE GRUPE

Anonimna anketa novinarske grupe – istraživanje je uvijek potpunije i konzistentnije kada se osjećamo neprozvani ili u moru sličnih.

Naš 6.a razred s kritičkim pristupom, u školi je prvi na tiru puške.

1. pitanje: Treba li učenic ispraviti profesora ukoliko pogriješiti?

Da 14 učenika s komentarima:

- ali se netko ne usudi,
 - treba ako profesor nije opasan, ja sam jedanput ispravila nastavnicu kada je rela da Sava teče kroz Osijek. Ona je na to rekla „hvala“.
 - nastavnici su rekli hvala što ste me ispravili,
 - mislim da bi učenic trebao ispraviti profesora tako da bude pristojan i da digne ruku.
 - da trebao bi učenic ispraviti profesora jer se na greškama uči,
 - nastavnica je nešto krivo napisala na ploči, učenic ju je ispravio, ona ga je pohvalila što je to zapazio i ispravila,
- Ne 1 učenik

2. pitanje: Je li kazna odgojno sredstvo?

da 11 učenika

ne 4 učenika

3. pitanje: Što mislite o kaznama u OŠ Gruda?

- malo prestroge,
- ne znam,
- ja mislim da su dobre,
- kazne u školi su opomena, ukor itd., ali su jako stroge. Razrednica i ravnateljica su jako stroge.
- mislim da su kazne pravedne ako se učenic ne ponaša pristojno,
- kazne u OŠ Gruda po meni su normalne, pravedne i primjerene,
- blage su,
- kazne su baš kakve bi trebale biti,
- kazne u OŠ Gruda su dobre, nisu ni blage ni stroge.

Ista pitanja postavljena su grupi učenika 7.a razreda.

1. pitanje: Treba li učenic ispraviti profesora ukoliko pogriješiti?

Da 9 učenika, uz komentare:

- pa mislim da je to sasvim uredu, ali ne smije biti bezobrazan i mora poštovati profesora. Profesor ima dokaz da učenic prati na satu.
- bili smo na satu francuskog i ispravili profesoricu, ona se počela smijati,
- profesorica je rekla: „oprostite“ i ispravila je grešku,
- reći: oprostite nastavnice, krivo ste napisali ili oprostite nastavnice slučajno ste mi smanjili ocjenu na testu,
- neki učitelji uglavnom prihvate da su pogriješili, ali neki i ne prihvate, a nekad učenici ne pokušavaju ispraviti jer učitelji ne prihvaćaju pogrešku,
- nije potrebno profesora ispravljati ako pogriješiti napisati jednu riječ, a svi razumijemo (slučaj u našem razredu). Nikada nisam ispravljala profesore i nisam zamijetila da je to netko drugi učinio. Dobro objašnjavaju građivo,
- profesor je nešto napisao na ploči i pogriješio je. Zatim sam ja digao ruku i rekao krivo ste to napisali. On je onda rekao „ah da jesam“.

2. pitanje: Je li kazna odgojno sredstvo?

Da 4 učenika

ovisi od situacije 3 učenika

ne 2 učenika

3. pitanje: Što mislite o kaznama u OŠ Gruda?

- kazne su preblage za neke pogreške, trebale bi biti strože,
- kazne u OŠ Gruda, pa neznam kakve su jer ih nikada nisam doživjela, niti sam vidjela da ih netko doživljava... uglavnom ne bi trebale biti ni prestroge ni preblage, nešto poput struganja žvaka ispod stola,
- stroge su,
- dobre su,
- kazne u OŠ Gruda su blage, nisu ni prestroge ni preblage,
- kazne su uredi, jer da nema kazni mi bi bili drugačiji,
- mogle bi biti još malo strože za pojedine učenike, ali i ovako je sasvim dovoljno (opomene),
- opomena, slanje učenika pedagoginje ili kod ravnateljice.

ŽIVOT U PRIDVORJU PEDESETIH GODINA PROŠLOG STOLJEĆA

U razgovoru s našom dragom osamdesetčetverogodišnjom gospođom Anom Miljanović, koja je pedesetih godina prošlog stoljeća bila učiteljica u Pridvorju, saznali smo kako je nekad bilo u školi, koje su sličnosti i razlike s današnjicom, te dobili po koji mudri savjet za mlade učitelje.

Bore na licu naše gospođe Ane ukazuju na životnu mudrost koju susrećemo u njezinim rečenicama.

Dijete sam brojne obitelji. U selu se uvijek našlo vremena i za igru

Zanimanja koje sam znala su: težak, učitelj, svećenik i žandar.

U Pučkoj školi, kako se tada zvala, imala sam uzorne učitelje. Njih se i danas s ponosom sjećam. Oni su i nesvjesno utjecali na moje daljnje školovanje i zvanje učitelja. Poslije šest razreda pošla sam u gimnaziju, niža četiri razreda- mala matura, a zatim u učiteljsku školu koju smo zvali Preparandija.

Položaj učitelja u to doba bio je u odnosu na danas neusporediv.

Po završetku škole tadašnje Ministarstvo je određivalo gdje će tko raditi. Mladi učitelji išli su gdje su „oni“ gore naredili.

Do dolaska u Pridvorje provela sam četiri godine, gdje bolje je da ne kažem ništa o uvjetima. Ipak moram nešto reći: trošna (jako)

tabla, malo krede, dotrajale klupe, trebalo je biti jako oprezan da koje dijete ne padne. A peći? To su bile dotrajale peći, koje su dimile i dimile. Svako malo trebalo je otvoriti prozore da izdimi.

Dolaskom u Pridvorje očekivala sam da su u mojim Konavlima uvjeti za rad bolji - ali?

Škola je bila u privatnoj zgradi kao i većina škola u Konavlima. Osim škole i školskog stana vlasnik je imao sobu u zgradi na prvom katu do donje učionice. Njegov ulaz bio je s južne strane zgrade.

Školskim uvjetima nisam bila oduševljena, ali ni nezadovoljna. Nastava se odvijala u kombiniranom odjeljenju u dva turnusa. Učenici su uglavnom redovito dolazili na nastavu. Bilo je dobrih, marljivih i ambicioznih. No bilo je i onih drugih, pogotovo zimi, kad im je dolazak u školu zbog kiše bio otežan (Mihanići)

Pod u učionici bio je trošan. Tome su pomogle zabave mladosti, jer za to drugog prostora nije bilo. Zato je ponekad trebalo puno paziti, da nam se koji učenik ne povrijedi. U tim slučajevima smo klupe okretali u pravcu sjever - jug, dok smo se snažili za popravak. Na usluzi nam je bio Mijo Čagalj koji je živio Pod dvorom. Kolegica i ja smo ga od radosti zbog toga što nam je pomagao, zvali „meštar Mijo“. Koliko se sjećam on nikada nije tražio naknadu

za urađeno. Problem su nam bili nužnici, koji su bili daleko vani. Učenici su gubili puno vremena (nekad i namjerno). Posebno im je bilo teško kad pada kiša, ali im nismo mogli pomoći. Prelazak na sedmogodišnje i osmogodišnje školovanje bio je težak. Mi za taj rad nismo bili pripremljeni. Morali smo se truditi do iznemoglosti (noću učiti). Jedina pomoć nam je bila metodika, koju smo u Preparandiji dobro i trajno savladali.

Bilo je velikog otpora roditelja u početku. Sjećam se da mi je jedna majka rekla: „A tko će meni čuvat živor?“. Iz tog odgovora sam zaključila da su im djeca bila potrebna kao čobani. Skoro svaka obitelj imala je stoku - netko manje neko više. Uvjerena roditelja da im djeca moraju napustiti školu rezurtirali su malim odazivom. Ipak neki su redovito dolazili. U razgovoru s roditeljima osim uvjeravanja sam spominjala i prijavu za prekršaj, istina ne svojom voljom već nalogom. Kod nekih ni to nije urodilo plodom. No prijave nisam htjela podnijeti, a nisam imala ni velik pritisak od pretpostavljenih. Kad je postojao pritisak služila sam se neistinom - često izostaju s nastave.

Vremenom su ti isti dolazili u večernju školu koju smo morali osnovati. To je tek bila mješovita „družina“ po spolu i godinama. Početak je bio jako težak, jer odakle početi, tko ima predznanja da bi se moglo nastaviti. Vremenom je i to došlo na svoje mjesto. Kad je došlo do završnih ispita bilo je zanimljivo. Često ih je ispratio smijeh. Koliko se sjećam svi su polaznici završili večernju.

„Stara pedagogija“ bi preporučila mladima odmah učvrstiti autoritet prema učenicima, njihovim roditeljima i pretpostavljenima. To se postiže po mojoj praksi, jedino ako imaš volju za taj poziv. Osim volje i ljubavi za zvanje učitelja, nužno je biti uporan u radu.

Jasno da treba češći kontakt s roditeljima. Oni danas imaju sve manje vremena za svoju djecu. Zahvaljujemo gđi Ani i želimo joj sve najbolje. Preporuke ćemo prenijeti učiteljima.

Stanka Mujo

SLIČICE IZ PROŠLOSTI NAŠA KNJIŽNIČARKA JANJA BETE

Kada ste počeli raditi u OŠ Gruda?

Bilo je to 1. listopada 1977. godine, počela sam raditi kao učiteljica u OŠ Gruda područna škola Kuna konavoska. To je bilo moje drugo radno mjesto jer sam od 25. listopada 1971. godine radila u OŠ Topolo područna škola Ošlje.

Kakva je Kuna konavoska bila u to doba?

Kuna je malo brdsko selo, smješteno ispod brda Snježnice. Selo je imalo 15 kuća, a tada je bilo oko 12 djece od 1.- 4. razreda. Škola, a ispod nje omladinski dom se nalazila na kraju sela.

Kako je tekla nastava?

Nastava se održavala ujutro od 8 - 12.30 sati. Više sam radila hrvatski jezik, matematiku i prirodu i društvo, a malo manje odgoje, jer sam smatrala da je najvažnije djecu naučiti čitati, pisati i razumjevati tekst. Nije bilo lako raditi sa 4 razreda, jer je trebalo svaki sat dijeliti na 4 dijela, a učenici su sporo usvajali znanje. Među njima bio je i učenik koji je trebao raditi

po posebnom programu. Uz moju pomoć i pomoć socijalne službe taj je učenik završio osnovnu školu u gradu, a kasnije keramičarski zanat u Samoboru.

Tada su djeca malo učila, jer su radila, čuvala stoku ili obavljala kućanske poslove. Za lijepih proljetnih dana išli bi u prirodu, gdje bi održavala satove tjelesnog odgoja, likovnog i prirode i društva. Sjećam se da smo brali kuke i šparoge.

Zimi bi djeca čistila snijeg od kuće do škole. Bila sam mlada i uporna te sam nastojala da im dam što više znanja.

Kako je selo živjelo?

Ljudi u selu su se uglavnom bavili stočarstvom. Svaka obitelj je imala stado koza, ovaca, po koju kravu, konja svinje i kokoši. Starije žene bi išle na pašu s ovcama i kozama, a mlađe bi brale drva, vodile na pašu konja i krave, sjekle i cijepale drva i radile kućanske poslove.

Zime su bile hladne, sa snijegom koji bi ostao

i 7 dana. U jesen bi magla bila svakodnevna pojava. Ipak, takve dane smo brzo zaboravljali čim bi došlo proljeće.

Ispričajte nam sličicu iz svakodnevnog života!

Sjećam se jednog hladnog zimskog jutra, padao je snijeg, puhala jaka bura, strašna vijavica. Idući putem do škole vjetar me počeo nositi. Knjige koje sam nosila sve su odlepršale u zrak. Počela sam zvati u pomoć. U tom momentu došao je jedan čovjek i pomogao mi je doći do škole i spasio me da me vjetar ne odnese.

Sjećam se još jednog događaja. Bila je zima, pao je snijeg u školi nije bilo plina za grijanje. Naložila sam vatru, djeca su posjedala oko stola i tako smo održali nastavu.

Hvala našoj knjižničarki dobra srca!

KOMENTAR PEDAGOGINJE

Razgovarajući s učenicima od 4. razreda do 8. razreda o pitanju: ispraviti profesora ili ne, uočilo se da učenici demokratski sudjeluju u nastavi. Učenici su slobodni prilikom ispravljanja pogreške učitelja. To je pohvalno i motivirajuće za kvalitetan nastavni proces, proces učenja kritičkog mišljenja i tolerancije. Pozitivno je da profesori nemaju problema s ispravljanjem od strane učenika kada počine pogrešku. Suprotno od nelogičkog i iracionalnog razmišljanja u OŠ Gruda njeguje se građanska hrabrost i promišljanje. Samo u jednom primjeru smo susreli da roditelji uče svoju djecu kako nije dobro ispraviti profesora. Strah od mogućeg profesorova bijesa koji je u vrijeme roditeljeva školovanja bio jak i važan, razlog je navedenom stavu roditelja. Razvijanje vještine raspravljanja i komunikacijskih vještina novi je zadatak škole budućnosti.

Zahvaljujem svim učenicima i profesorima koji su sudjelovali u oblikovanju ove teme

Ana Veselić

PITALI SMO NASTAVNIKE.....

Škola je odgojno-obrazovna ustanova s nastavom kao središnjim poljem njezina djelovanja.

Jedno pitanje je: „Treba li učenik ispraviti profesora ukoliko pogriješi?“ O tome smo pitali dva profesora koji sve čine kako bi gradivo najbolje približili djeci. Odgovorili su da je to normalno i da se niti jedan učitelj ne bi trebao ljutiti. Sljedeće pitanje koje smo postavili je: „Je li kazna odgojno sredstvo?“ Profesor koji daje češće kazne je odgovorio da jest, dok je drugi odgovorio da nije. „Što mislite o kaznama u OŠ Gruda?“ Opet onaj strožiji profesor kaže da su nedovoljne, a drugi: „Ako se misli na pedagoške mjere, dobro su posložene.“ Slijedi pitanje za koje mislim da nije teško odgovoriti: „Je li se priznaje učeniku ako zadatak riješi na drugi način?“ Tu su profesori odgovorili da su za njih takvi učenici uvijek

pohvaljeni. „Knjiško obrazovanje, gdje je praksa?“ Jedan profesor je odgovorio da se praksa stječe iz dana u dan, a drugi da ih treba poticati na čitanje kratkih tekstova da bi stekli naviku čitanja, a zatim ih uputiti u opširniju i ozbiljniju literaturu. Rečenica za koju je trebalo malo uključiti mozak je bila: „Reprodukcija ili učenje napamet nije cilj odgoja i obrazovanja.“ Profesori su trebali malo prokomentirati tu rečenicu. Bilo je malo teže, ali su ipak uspjeli. Oba profesora su odgovorila da je reprodukcija u jednu ruku dobra, a u drugu nije. Dobra je jer pokazuje da je učenik uložio određeni trud i da se primio knjige, a nije dobra jer se znanje stječe za vlastitu primjenu, a ne samo kako bi dobio dobru ocjenu.

Tako misle profesori. U nečemu se oba dva profesora slažu, a u nečemu ne, no sve je to normalno, nitko nema isto mišljenje.

Mia Deranja, 8a

GETO U DUBROVNIKU

Temu Židova susrećemo nekoliko puta u nastavnim jedinicama Povijesti, pa smo profesoricu Sveučilišta u Dubrovniku Vesnu Miović pitali što podrazumijeva Geto u Dubrovniku.

Molim ispriopovijedajte nam najvažnije činjenice o Židovima u Dubrovniku.

Koncem 1530-ih godina Židovi su u većem broju počeli dolaziti u Dubrovnik. Desetak godina kasnije, 1546., dubrovačke vlasti su za njih uspostavile geto u današnjoj Žudioskoj ulici (koja je dobila ime po njenim židovskim stanovnicima). Prema običajima tog vremena, židovskih geta je bilo posvuda u kršćanskoj Europi, a radilo se o određenom prostoru, često ulici, koja je podizanjem zidova bila zatvorena. Na jednom njenom kraju bila su postavljena vrata koja su po nalogu vlasti noću zaključavana. Židovima je uglavnom bilo strogo zabranjeno da stanuju izvan geta. Ipak, što se stanovanja dubrovačkih Židova tiče, dio njih je stanovao izvan geta. U drugoj polovini 18. stoljeća, izvan geta su stanovale dvije trećine dubrovačkih Židova. Unatoč tome, geto je za njih uvijek bio središte društvenog i vjerskog života pa su se tamo stalno sastajali. Vjerske obrede su obavljali u tamošnjoj sinagogi koja i danas postoji, a od njene ljepote zastaje dah.

Židovska zajednica Dubrovačke Republike je bila prilično malena (pretpostavlja se da nije imala više od 200-tinjak članova), ali vrlo ugledna. Većina Židova se bavila tranzitnom trgovinom organizirajući promet robe na pravcu Istok - Zapad preko dubrovačke luke. Korist za Dubrovačku Republiku je ostvarivana putem zarade dubrovačke carinarnice. U Dubrovniku je djelovalo i više židovskih liječnika koji su kao zaposlenici dubrovačke države liječili dubrovački puk. U 16. stoljeću u Dubrovniku su boravili vrlo ugledni likovi židovske povijesti. Jedan od njih je pjesnik Didak Pir koji je u stihovima zapisao da je u tom gradu pronašao mir i spokoj. Njegovu misao je potvrdio slavni liječnik Amatus Lusitanus koji je kazao da "u Dubrovniku cvjeta zlatna sloboda". U našem se gradu sredinom 16. stoljeća našla i neobično uspješna i

bogata poslovna žena Gracija Mendez.

Kakav je bio odnos dubrovačkih vlasti prema dubrovačkim Židovima?

Naravno, političke okolnosti su diktirale stav vlasti prema mnogo čemu, pa tako i prema Židovima. Recimo, Papinska država je često vršila pritisak na Dubrovčane optužujući ih da Židovima dopuštaju neobičajenu razinu slobode. Većina prigovora se ticala židovskih liječnika koji liječe dubrovačke katolike, što ne bi smjeli, te silom i prijjetnjom pokrštenih Židova koji su se dolaskom u Dubrovnik bezbrižno vraćali svojoj izvornoj vjeri, što se u većini kršćanskih zemalja kažnjavalo strogim i okrutnim kaznama. U trenucima kad bi Dubrovčani procijenili da im više znači potpora Papinske države od koristi koje su imali od Židova, bili su spremni pokleknuti pod tim pritiscima. U obrnutim situacijama, bili su spremni po svaku cijenu zaštititi židovsku zajednicu. Ništa drugo se i nije moglo očekivati od dubrovačkih vlasti. Riječ je bila o hladnokrvnim procjenama o tome koji je potez najkorisniji za Dubrovačku Republiku. Što se, pak, tiče odnosa dubrovačkog puka prema židovskim sugrađanima, zapisnici s Kaznenog suda Dubrovačke Republike su jedini izvor koji nam o tome može nešto reći. Istraživanje je u tijeku, ali već se sad može ponešto zaključiti. Recimo, uvreda na vjerskoj osnovi upućenih dubrovačkim Židovima skoro uopće nije bilo.

Navedite nam najdražu crticu iz života dubrovačkih Židova.

Židovi piju takozvano košer-vino, to jest vino koje je nastalo u strogo kontroliranim uvjetima o kojima oni sami vode brigu. Naravno, ima izuzetaka, jer poznato je da su Židovi Dubrovačke Republike pili dubrovačku malvasiju koju su očito smatrali ispravnom za konzumaciju. U Državnom arhivu u Dubrovniku je sačuvana vrlo lijepa priča vezana za to vino. Naime, 1709. godine, 3. veljače, na dan svetog Vlaha, plemići su se okupili na slavlju u Kneževu dvoru. Knez je izdao naređenje da se Židovima pošalje nekoliko boca dubrovačke malvasije. Tako su dubrovačke vlasti sa židovskim sugrađanima podijelele radost blagdana dubrovačkog zaštitnika.

Koja su ograničenja ili teškoće u istraživanju Židova u Dubrovniku?

Nema ograničenja i teškoća u istraživanju dubrovačkih Židova jer je dubrovački arhiv vrlo bogat. No, teškoća katkad ima u tumačenju i shvaćanju arhivskih podataka. Evo primjera. Jednog ljetnog dana jedne godine na koncu 17. stoljeća, dubrovački su Židovi otišli na Ploče da obave obredno kupanje u moru. Odjednom, zasula ih je salva kamenja. Naravno, slučaj su prijavili sudu te je zato zapisan

i sačuvan do danas. Iz tog bi se događaja moglo zaključiti da je dubrovački puk bio netolerantan i neprijateljski orijentiran prema tradiciji i kulturi manjine. Ipak, točniji je sljedeći zaključak: u 250 godina suživota Židova s katolicima u Dubrovačkoj Republici, samo se jednom dogodilo da židovski obred bude grubo prekinut. Dakle, riječ je o izuzetku od pravila da se Židovi u Dubrovniku osjećaju sigurno. S točke gledišta današnjeg istraživača, ovaj zapis u knjigama Kaznenog suda je iznimno dragocjen jer smo se zahvaljujući njemu uvjerali da su dubrovački Židovi obredno kupanje obavljali i u moru. Inače, Židovi obredno kupanje obično obavljaju u obrednom kupatilu zvanom mikve. Mikve je postojalo i u dubrovačkom getu.

Kakav stav je prema Židovima u Hrvatskoj, odnosno ima li antisemitizma?

Antisemitizma, u većoj ili manjoj mjeri, nažalost ima posvuda, pa ga tako ima i u Hrvatskoj. Jedan od glavnih razloga postojanja antisemitizma je neznanje iz kojega proizlazi nerazumijevanje kulture "drugoga". Knjiga je lijek.

Vaša preporuka mladim znanstvenicima iz područja povijesti.

Vjerujem da će povijest Dubrovačke Republike biti glavno područje vašeg interesa. U tom slučaju, pred vama je očaravajuća priča, a očaravajući je i vaš posao da takvu priču novim spoznajama širite i dopunjavate. Sve što vam je potrebno naći ćete u dubrovačkom arhivu. Tako krenite što prije.

Vaš moto.

Kad god sam započinjala s nekim novim istraživanjem, sa zebnjom sam se pitala hoću li ga uspjeti provesti na kvalitetan i zadovoljavajući način. Više puta mi se dogodilo da sam danima, čak i tjednima listala stare knjige ne nalazeći baš ništa što pripada području moga trenutnog interesa. Iskustvo mi je pokazalo da su ključne riječi "upornost" i "strpljenje".

Upornost i strpljenje će nas neizostavno dovesti do zacrtanog cilja.

Stanka Mujo

Lojarska, Via del Ghetto, Ulica od Getta – Žudioska ulica

Svake školske godine posljednji dan nastave osmaši se oproste od svojih nastavnika i drugih djelatnika škole veselim programom kojim žele oživjeti zabavne i nezaboravne dane svog osnovnoškolskog obrazovanja. I ove godine oprostili smo se s jednom generacijom. Bilo je suza, smijeha, zagrljaja i veselja.

Sretan im put kroz život!

Nastavnici Marijani Šerkić Despot:

Zadnju godinu hrvatski si predavala Te si nam svaki sat zadatke zadavala. S hrvatskim smo muku mučili Ali hvala Bogu pričati smo naučili. Strah bi nas uhvatio ako zadaća je prazna Jer nema mjere kojom bi se odredila ta kazna. S Vama su ocjene uvijek poštene bile Nitko se nije žalio jer su mu bile oku mile. Za kraj bih samo htjela reći Da nije bilo vas ne bi nam ni prosjek bio veći.

Nastavnici Jeli Stanović:

Dode test, A, B grupa A nama u želudac uvali se muka. Jele naša kulturna i dobra Po oštirni mislili smo da je kao kobra. Toliko smo puno engleskog znali da je dobit dvcu bio jack pot pravi.

Nastavniku Ivanu Koliću:

Razrednik Kolić na nas je pazio Da se saberemo od nas je tražio. Probleme s ravnateljicom nije imao Zbog našeg ponašanja živce je kidao. Zbog nas su se često preljevale čaše Ostajalo mu je samo da moli Očenaše. Hvala vam na strpljenju koje ste nam dali Nadamo se da smo ovim darom bar dio uzvratili.

Tajništvo (Marijani i Dubi):

Kad bismo referat radili Kod vas bi hamer i ljepilo tražili. Na vašem licu osmijeh je uvijek bio lako smo znali da vam naš upad nije mio.

Spremačice:

Kad nam se na satu ne bi dalo gradivo pratiti Mnogi bi od nas kod vas vrijeme pošli tratiti. Čajevce izvrsno pravile ste vi za nas

Nastavnici Jelki Dragić:

Na našem satu vama nije bila fora Jer smo za vas bili prava noćna mora. Naše znanje i ponašanje variralo je često Ali vi ste znali pokazati gdje nam mjesto.

Nastavnici Nataši Bećir:

Nastavnica Nataša je nastavnica prava Od nje nikoga ne zaboli glava Na njezinom satu atmosfera je prava Ispitivanja nema pa ni svada tko prvi odgovara.

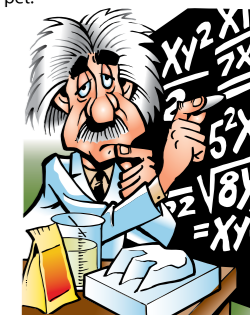

Nastavnici Heleni Karlić Mujo:

Zemlja, reljef, globusi sve to tvoja je struka A nama si time zadavala mnogo muka. U ove četiri godine detaljno smo obišli cijeli svijet I nije nam jasno kako nam zaključna nije pet.

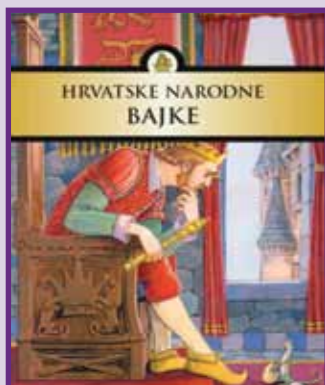
Vjeroučitelju Hrvoju Vuici

Iz Imotskog stigao je on učitelj sladak k'o bombon. Nogometni znanac "kao" za talijanski Milan je navijao. Skoro uvijek veseo i ponekad namršten pjenom ili gelom friz mu namješten. Ma štogod učinili mi on tajnu nije htio otkriti.

OD IDEJE DO PREDSTAVE HRVATSKA NARODNA BAJKA IZ DUBROVAČKOG KRAJA

Djeci su lutke bliske i uz njih lakše uče, pa su se učiteljice OŠ Gruda potrudile konavosku legendu *Bus ruzmarina* približiti svojim učenicima kroz istoimenu lutkarsku predstavu. Nakon edukativnih radionica na temu izrade lutaka uslijedila je praksa. Nastale su unikatne lutke protkane zavičajnim konavoskim motivima nošnje, a učenici četvrtih razreda oživjeli su ih kroz dramatiziranu legendu.

Bus ruzmarina

LIKOVCI:

Žena,
Muž,
Kralj,
Djevojčica (kasnije djevojka),
Sluga 1,
Sluga 2,
Pripovjedač

Mjesto radnje mediteransko naselje s kraljevskim dvorcem (ambijent mediterana, žuka, rusmarin, čempresi...)

PRIPOVJEDAČ: Bili muž i žena i njesu imali dece. Svaki dan su diravali uz more i jedan dan fermaju uz bus procvjetala rusmarina. Žena je pjevušila... Čilipske su uske kale rusmarinom sadene...

ŽENA: Bože moj, evo rusmarin cvjeta i ploda ima, a ja nemam. Da mi oće Bog dat da imam i bus rusmarina ne bi niko od mene sretniji bio.

MUŽ: (zamišljeno, tužno) Uh!

ŽENA: Amo doma, družiti ćemo se, voljet ćemo se!

MUŽ: Tako je, učinimo što ti oćeš, unesimo u život radost. (Vesela muzika)

ŽENA: Jedva čekam kad ću te ugledat dijete moje! (dira se po trbuhu)

MUŽ: I ja se radujem tvom dolasku, život nam ide na boje (dira ženu po trbuhu)

Vesela muzika

ŽENA: (radosno, ushićeno) Kako si lijep. Posadit ću te u grastu cvijeca i staviti na funjestru. Svaki dan ću te lijepo polijevati i čuvat ću te ko zjencu oka. Ti si moje najveće blago, milo moje. (Žena obilazi oko busu rusmarina, šapće mu, kokolala ga, polijevala... začuje se kucanje na vrata)

ŽENA: Naprijed! Tko je?

KRALJ: Dobar ti dan draga susjedol!

ŽENA: (iznenađena, uzbuđena) Ajme meni, to ste vi poštovani kralju moj.

Ajme meni, čime sam zamiritala vaš posjet?

KRALJ: Ženo, prodaj mi taj bus rusmarina što ti stoji na prozoru. Dat ću ti zlata koliko išteš, samo reci cijenu.

ŽENA: (skrušeno, s poštovanjem prema kralju, lagano pognute glave) Štovani moj kralju, znaš koliko držim do tebe, ali za nj nema cijene jer je taj bus rusmarina moje rođeno dijete.

KRALJ: (malo povišenim tonom, iznerviran) Nijesi baš od velike pameti ženo, ako nećeš para ni zlata onda ti kraljevskim legatom zapovijedam da mi ga daš.

ŽENA: (kroz suze) Kako ti kažeš svijetla kruno.

KRALJ: (malo blažim tonom) Učinit ću ti pjađer, staviti ću ga u funjestru koja je sučelice tvojoj kući pa ćeš ga moći gledati svaki dan.

ŽENA: (lagano se klanjajući) Fala dragi kralju moj.

(neki tužni instrumental)

PRIPOVJEDAČ: I tako bus rusmarina preseli u kraljevske odaje. A kralj je znao kako svaki dan iz busa izlazi krasna djevojčica ljubičasta poput cvijeta rusmarina pa je očekivao i u svojim kamarama. Stavio je grastu na funjestru i svaki dan polijevao rusmarinov bus.

KRALJ: (onako za sebe, tepajući) Evo bistrice vodice rusmarinčiću moj. Pazim ja tebe, a kad bi mi još djevojčicu pokazao...

Toliko dana je čekam, a danas ću se baš sakrit pod postelju, možda je uvatim. (sakrije se i čeka)

DJEVOJČICA: (rastežući ruke iznad glave) Još jedan novi dan i dan manje moga ropstva. Moram malo poprešiti, čeka me rasporemanje kraljevih kamara.

KRALJ: (iskače ispred nje) Na finimentu sam te uvatio. Ostani, nemoj više bježati, ne vraćati se u cvjet! Budi moja zavazda.

DJEVOJČICA: Ne mogu. Moram otići u cvijetu do moje dvadesete godine.

Tek onda mogu vanka, tek onda ću bit ko drugi ljudi.

KRALJ: Dobro, ako tako mora bit, ali ja bi te čeo videti svaki dan, moreš li mi to obećati?

DJEVOJČICA: Evo ti zvončić, kad god zazvoniš ja ću doći, ali ne puštaj ovaj zvončić od sebe. To upamti!

(veseli instrumental)

PRIPOVJEDAČ: Tako bi kralj zazvonio, a djevojčica je odma dolazila. Pričali su se, smijjali, vagidali i tako sve dok jedan dan kralj nije morao poći na iznenadni vijad.

KRALJ: Jeste li mi sve spravili za put?

SLUGA 1: Da kralju!

KRALJ: Jeste li upamtili što sam vam reko? Morate paziti na bus rusmarina! Nemojte da ga ko polije vrućom vodom! Dobro se pazite!

SLUGA 2: Ne brini kralju, paziti ćemo. (odlazi kralj sa scene)

SLUGA 1: Moramo rasporemit kraljevu sobu, uh, uh koliko posla imamo, ne

znam što ćemo prije (užurbano prelaze po sceni), uh, uh... (začuje se zvonce koje je palo sa stola, pojavljuje se djevojčica)

DJEVOJČICA: Evo me kralju moj!

SLUGA 2: Ma okle ti u kraljevjoj kamari? Uljezu jedan sram te bilo. Sad ćeš ti vide svoga boga, namlatiti ćemo te de da ti ovako što više nećeš panu napamet. (udaraju djevojčicu, ona pada, jedva se vuče do cvijeta.)

(neka muzika)

KRALJ: Ajme kako se radujem povratku doma. Jedva čekam videti svoj bus rusmarina. (veselo)

SLUGA 1: Dobar ti dan svijetla kruno, dobro došo doma!

KRALJ: Je li sve bilo dobro dok me nije bilo?

SLUGA 1: Jes, jes! Neka je ženska jedan dan ušla u tvoju kamaru, ali mi smo to riješili, ne pensaj ništa svijetla kruno.

KRALJ: Dobro, dobro. Idem videti moj cvijet.

(kralj se približava cvijetu)

KRALJ: Ajme meni, ajme, sahnje moj bus rusmarina. Ajme nema više onu ljubičastu boju. Ajme, pomodrio je sav. Što ste mu učinili ridikuli jedni? (okreće se slugama) Da ga niste zalili vrućom vodom? (više)

SLUGA 1: (Skrušeno) Nismo kralju, nismo vjeruj nam.

KRALJ: (uzme zvončić, zvoni, zvoni, ali djevojčice nema, počne plakati)

DJEVOJČICA: (tiho) Jesam li ti rekla da zvončić ne ostavljaš?

KRALJ: (radosniji, ali još uvijek zabrinut) Što ti je mila moja? Što ti se dogodilo?

DJEVOJČICA: Kad si ti pošo na vijad sluge su pozvonile pa kad sam u kamaru došla namlatile su me da sam sva modra bila, u živjem ranama.

KRALJ: Kako ću ti pomoći, čime ću ti pomoći mila moja?

DJEVOJČICA: Samo me svaki dan jednom polijevaj vodom od rusmarina

U četvrtak, 29. svibnja u Domu kulture na Grudi prikazali su lutkarsku predstavu *Bus ruzmarina*. Tako su uz dramatizaciju konavoske legende pokazali i znanje o konavoskoj zdravici i svadbenoj pjesmi. Ovi marljivi i kreativni mali glumci su pokazali da vole lutkarski način izražavanja i da uživaju u tom obliku rada. Njihovu lutkarsku predstavu prezentirali su i na Dan škole.

MOJ DJED

Moj djed se zove Ivo i ima 73. godine. Živimo zajedno u obiteljskoj kući u Zastolju. Djedova sijeda kosa i hrapave ruke svjedoče mi koliko je godina rada i truda iza njega. Kao dijete sam volio šetati s mojim djedom po našim baštinama. Uvijek mi je pripovijedao o svom djetinstvu, šalili bismo se i smijali. Veoma je duhovit i pozitivan. Volim s njim podijeliti svoje probleme, uvijek će me ohrabriti i savjetovati, a često su to stare poslovice. Moj djed je velikog srca. Svoju ljubav dijeli podjednako na nas šestero unuka. Volim njegovu smirenost i organiziranost. Njegove ruke još uvijek puno rade. On njeguje svoju domovinu iako se koljena opiru i škripe. Danas mu je rođendan i svi se veselimo. Jedva čekamo čuti još jednu od njegovih životnih priča.

Dominik Šapro, 6.a.

JEZICI SU MOSTOVI MEĐU LJUDIMA

Jezici su mostovi među ljudima što znači da ako netko zna neki jezik može se upoznati s drugim ljudima. Tako se između ljudi rade mostovi prijateljstva. Ljudi mogu imati prijatelja koji je iz druge države. Oni se druže bez obzira na državu, granice i podrijetlo. Zato bi ljudi trebali učiti druge jezike jer se tako grade prijateljstva s različitim ljudima. Pritom bi im bilo zanimljivo saznati nešto o drugoj državi i njenim običajima. Ukoliko ne učimo strane jezike ne možemo graditi mostove prijateljstva.

Karla Burđelez, 5a

BAKINA I ĐEDOVA POSLA

Na pustjerni baba stoji
I stalno nešto dedu broji.
Baba kaže da ima posla
Sve dok ne pane rosa.
Đedo trvdi da ima više,
A da će sutra padati puno kiše.
Đedo bere kukumare,
Balančane i pomadore.
Baba sve to miče,
I đeda stalno viče.
Navečer za trpezu sjednu,
I ne žure da u postelju legnu.

Ivana Pivčić, 6.a.

ZIMA

Zima ... eto tu je,
Već na punjestrju moju kuca,
U poju već je pala prekala,
Mrzla zemlja pod crevjama puca.
Volim ja zimu, lijepo je to doba,
Al mi žao, kotula već u ormar mora.
Stigla prva bura pa po koži brije,
Navuci kaput, kapu i topli šal neka nije,
Tad je puno ljepše uz topli šporet se stisnut,
Nego lokve izbjegavat i na kiši kisnut.

Lara Nour, 6.a.

ZAŠTO DJECA PROSE

Ljudi su vrlo različiti, ali su ipak stvoreni na sliku Božju. Neki su crni, neki bijeli, a neki žuti. Neki su visoki, mladi, stari ili neobični. Volim sve ljude. Svi bi se trebali smijati, grliti i poštovati. Svi se jednako smijemo i plačemo, svi jednako tražimo ljubav. Sva djeca svijeta bi se trebala poštovati. Kad sam bio u Istambul vidio sam djecu kako prose gola i bosa. Njima bi bio dovoljan jedan topli zagrljaj. Bio je ožujak i bilo je jako hladno, a oni bosih noga i tanke odjeće. Ispred našeg hotela prosila je jedna djevojčica koja je imala ožiljak. Ona je cijeli dan na istom mjestu stajala, svirala malu melodiku, a odjeća joj je bila razderana. Ja sam se smrzavao u toploj jakni. Bilo mi je jako žao gledati ovu djevojčicu. Pitao sam se gdje su joj roditelji. Zašto mora prositi? Što učiniti? Želim ljude gledati po njihovim dobrim djelima. Ne želim ljude cijeniti po bogastvu ili siromaštvu, koje su boje, jesu li lijepi ili imaju ožiljak kao djevojčica iz priče. Htio bih da se svi ljudi poštuju i da budu sretni.

Antun Pendo, 4b, OŠ Gruda

JESEN

Kad se jesen probudi
lišće pada posvud
a ptice lete na jug
i mravi bježe svud!
*Mia Stanka Radin,
PŠ Pridvorje*

NOĆNA ŠETNJA

Noćas je pun mjesec
Šetam kroz šumu
Zvijezde svjetlucaju
Volim noć jer je tako svečana
Krijesnice lete i prave razne oblike.
Ilija Letunić, PŠ Pridvorje

ZLATNO SUNCE

Kada Sunce zlatno obasja oblake meke
oni idu na putove daleke.
Iz dana u dan plavo nebo o Suncu piše
sve više i više.
Dok Sunce sja i stiže proljeće
pojavljuju se šareno cvijeće i zeleno drveće.
Dok Sunčeva putuje kosa
jedna se djevojčica šeta bosa.

Ilija Letunić, PŠ Pridvorje

DUBROVNIK

Dubrovnik su Lazarete i ulice,
Jutarnje stradunske kavice
Različite ljudske majice
I lijepe crvene kućice.
Mali mornarski brod,
Čisti vodovod,
Autobusni kolodvor i
Zeleni bor.

Lauren Baletić

LJUBAV

Ljubav je kada nekoga voliš,
Ljubav je kada se za nekoga moliš.

Ljubav je kada o nekome misliš,
Ljubav je kada mu za poklon nešto misliš.

Ljubav je veličanstvena,
Ljubav je prvenstvena.

Ljubav je darežljiva,
Ljubav je pažljiva.

LJUBAV JE SVE !!!

Lana Đuka i Ana Zglav

BABINA KUĆA

Poviše špahera suše se škampini i
težačke majice. Pod od dubovine
škripi. U kačulu se kuva zelena
menestra. Zamaglile su se lastre,
po njima crtam laste. U kantunu
mačak prede, za stolom baba
veze. Po džardinu ključaju kokoši
i kvočka, a đedo vodi kučka u lov
na kokoške. Oko kuće rosata pala,
a Konavosko poje magla zamotala.

Antun Pendo, 4. razred

ZAGREB NAŠ BELI!

U ponedjeljak 27. 10. započeo je moj put u Zagreb. Probudio sam se jako uzbuđen i sretan što ću se prvi put voziti avionom. Brzo sam se spakirao i popodne smo krenuli prema zračnoj luci. Na putu do aerodroma smo vidjeli i čaglja kako je izašao na cestu. Došli smo do aerodroma, uzeli karte, predali prtljagu, prošli kroz sigurnosni pregled i bili smo spremni da kroz izlaz 2 uđemo u avion. Najbolji dio leta je bilo polijetanje i let među oblacima. Pogled iz aviona bio je prekrasan. Kad smo sletjeli u Zagreb vrijeme je bilo sunčano, sjeli smo u taksu i išli do stana. Mama i ja išli smo vidjeti zagrebačku katedralu, Kamenita vrata i Trg bana Jelačića. Obišli smo i cijeli Gornji grad, a svidjela mi se i crkva Svetog Marka i zgrada Hrvatskog sabora. U Arena Centru bili smo u McDonald's-u gdje sam jeo Big Mac i pomfrie.

Zadnji dan mog puta u Zagreb posjetio sam zoološki vrt u Maksimiru. Najzanimljivije životinje bile su mi zmije i piranije, a slikao sam se s lavom. Usput smo razgledali i stadion Dinama koji je blizu zoološkog vrta. U obilasku grada vozili smo se plavim zagrebačkim tramvajima. Jeo sam i u restoranu poznatog kuhara iz emisije „Tri, dva, jedan- kuhaj!“. U četvrtak je došlo vrijeme povratka kući. Nakon cijelog dana razgledavanja krenuli smo na avion u 21:00 sat. Kako je bio mrak, iz aviona su se vidjela samo svjetla gradova. Avion je poletio na vrijeme, ali je bilo problema u slijetanju. U Dubrovniku je puhala bura pa smo mislili da ćemo sletjeti u Split. Ipak smo uspjeli sletjeti, iako je bilo turbulencija i vjetar je jako puhao. Pokupili smo prtljagu i poslali smo kući na spavanje.

Dominik Desin

PARIZ U MOJIM OČIMA

Napokon je došao dan našeg polaska u Pariz. Moj brat, roditelji i ja krenuli smo u 6:30 zrakoplovom do Zagreba, gdje smo presjeli za Pariz. To mi je bio prvi let i mislila sam da će to biti nešto čudno, ali osjećaj je bio sličan kao na zemlji. U Pariz smo stigli oko 10:30. Kada smo izašli iz zračne luke također sam se i prvi put vozila RER vlakom i metroom. Naš apartman je bio u lijepom dijelu grada, samo 10-tak minuta od katedrale Notre Dame tako da smo je otišli posjetiti čim smo se smjestili. Crkva je prekrasna i građena je čak 200 godina, a posvećena je Blaženoj Djevici Mariji. Razgledali smo je i popeli se na desni toranj odakle se pruža prekrasan pogled na Siennu i Eiffelov toranj. Šetali smo mostovima na rijeci Seine i promatrali brodove. Bilo je živahno i jako puno turista. Taj dan smo također posjetili i Saint Chapelle koja je poznata kao crkva u kojoj su se krunili francuski kraljevi. Crkva je prepoznatljiva po prekrasnim vitrajima. Sljedeći dan posjetili smo Louvre, jedan od najvećih svjetskih muzeja. U tom muzeju se mogu vidjeti mnoga djela svjetske povijesti. Tako smo vidjeli sfinge iz Egipta, skulpturu božice Atene iz Stare Grčke, kipove Rimskih careva, keramiku iz Mezopotamije i mnoge druge stvari. Naravno nismo zaobišli čuvenu Mona Lisu. Slika je dosta manja nego što sam mislila, ali je jako zanimljiva jer njene oči kao da gledaju uvijek u tebe bez obzira na

kojoj si strani. Vidjeli smo djecu koja imaju nastavu likovnog u Louvru, sretnici :-). Naravno, posjetili smo i nezaobilazni Eiffelov toranj koji se vidi iz svakog dijela Pariza. Dizalom smo stigli do najvišeg kata s kojeg je pogled bio veličanstven. Vidi se skoro cijeli Pariz, sve bitne građevine i prekrasna Seine koja okružuje Pariz. Penjali smo se i na Slavoluk pobjede kojeg je izgradio Napoleon. Šetali smo poznatom ulicom Champs-Élysées. Sljedeći dan posjetili smo prekrasni muzej d'Orsay, a tamo smo naišli na izložbu Van Gogha na veliko veselje moje mame :-). Meni se ipak najviše svidjela skulptura male balerine Edgara Degasa. Nakon toga smo posjetili poznatu umjetničku četvrt Montmartre gdje mnogo umjetnika radi portrete. Tako smo se brat i ja izborili za jedan zajednički portret :-). Na vrhu tog brda je poznata crkva Sacre Coeur s prekrasnim pogledom na ostatak Pariza. Predzadnji dan smo posjetili jedan od najpoznatijih dvoraca na svijetu - Versailles. Dvorac je okičen zlatom iznutra i izvana (po mom ukusu previše) i ima prekrasne vrtove. Pariz ćemo također pamtit i po prekrasnim pecivima, kolačima, šetnjama malim ulicama i ljubaznim ljudima! Pariz me jako oduševio i nadam se da ću ga ponovno posjetiti i vidjeti neke druge stvari koje ovoga puta nisam stigla. Salut!

Ana Zglav

PRESTANI UNIŠTAVATI ZELENI PLANET!

Dan planeta je tu. To je jedini dan kada ljudi paze na okoliš, ne zagađuju prirodu... Jer priroda ima rok. Tu će živjeti ljudi godinama i godinama. Čak 95% stanovnika Europe smatra da je zaštita okoliša važna i za njih osobno, i za trgovinu, energiju, ribolovstvo, razvoj, očuvanje prirode i druga područja koja mogu zaštititi naše zdravlje i okoliš, kao i stvoriti novce, radna mjesta i snažnije gospodarstvo. Trebamo osigurati pitke i čiste vode, da bi očuvali zdrav život riba i divljih životinja u prirodi. Prirodu trebamo čuvati i ne zagađivati jer ćemo tako ljepše i zdravije živjeti. Priroda ne treba nas, nego mi nju, pa neka potoci, rijeke budu čiste, livade pune šarenog cvijeća, a šume zelene i pune šumskih životinja. Čuvajmo i morsko plavetnilo tako da ne bacamo razno smeće, u more ne prolijevamo naftu i ulje iz brodova. Moramo paziti i na naše parkove, na nasade u njima, sakupljati smeće za sobom da nam budu zeleni i puni cvijeća. Reći tvorničarima da paze što izlazi iz dimnjaka jer naša pluća trebaju kisika. Kako bi Zemlja bila čista, moramo se probuditi svi, mali i veliki. Ja pridonosim čuvanju planeta Zemlje i to tako da sakupljam plastične i staklene boce, stari papir i novine, ne uništavam cvijeće. Zato čuvajmo prirodu, ne uništavajmo je, sadimo cvijeće, drveće jer čista priroda je zdravlje i život.

Marin Mortizija, 8a.

Zemlja je divan planet. Ne smijemo ga uništavati nego trebamo biti sretni jer živimo na njemu. Svaki dan krčimo šume, bacamo otpad u prirodu i more, zagađujemo atmosferu... Zašto? Jer smo lijeni odnijeti smeće na odlagalište, ne koristimo prirodne sirovine za industriju koje ne zagađuju okoliš. Ne živimo ekološki... Zamislimo da netko to nama radi što mi radimo Zemlji. Grozno zar ne? E pa, moramo nešto napraviti! Nije teško svaki dan bacati smeće, koristiti filtere na dimnjacima tvornica, ne koristiti štetne stvari itd. Trebamo raditi dobre stvari Zemlji i ona će nama.

Trebamo biti sretni što živimo na ovom prekrasnom planetu.

Luka Prlenda, 8a

RADIONICA ČESTITKI

Dana 5.12. u našu školu stigli su članovi udruge Bonsai. U četvrtim razredima proveli su humanitarnu akciju za Božić. Djeca su rado i odgovorno sudjelovala u izradi čestitki.

EKO KREATIVNA RADIONICA

Nakon obrađene pjesme „Strašilo“ iz hrvatskog jezika učenici prvog razreda su došli na ideju da i sami izrade strašilo. Zajedno sa roditeljima su izradili vrlo maštovita strašila od različitog materijala (kartona, platna, starih igračka, slame i sl.). Prvašići su ponosno izložili svoje lutke.

PRVI DAN PROLJEĆA OBILJEŽEN JE RADNO-AKCIJOM ČIŠĆENJA OKOLIŠA!

Stiglo je proljeće koje smo svi željno iščekivali. Učenici šestog razreda su odlučili s razrednicom dočekati proljeće akcijom čišćenja dvorišta. Zasukali su rukave, uzeli zaštitne rukavice i očistili školsko dvorište. Postojeće cvijeće su okopali, prihranili i porezali suhe grane. Pokazali su ekološku svijest i osjećaj za lijepim i urednim, te doprinjeli uređenju okoliša. Bravo, šestaši!

U srijedu, 30. travnja u sklopu nastavne jedinice Primorski travnjaci održana je terenska nastava iz prirode s učenicima šestog razreda. Učenici su bili podijeljeni u četiri grupe. Dvije grupe su mjerile osvjetljenost, vlagu, tvrdoću, boju i lužnatost tla na različitim lokacijama. Treća grupa je dobila zadatak promatrati životinje na travnjaku, a četvrta biljke na travnjaku. Svaka grupa je dobila pripadajuće radne listove sa jasnim uputama i zadacima. Nakon terena je uslijedio povratak u razred gdje su zajedničkom analizom utvrdili koji uvjeti vladaju na primorskim travnjacima te koje biljne i životinjske vrste obitavaju na primorskim travnjacima.

OBILJEŽENA AKCIJA SADNJE 186 SADNICA LOVORA VIŠNJE

U našoj matičnoj školi je provedena volonterska akcija sadnje 186 sadnica lovora višnje povodom obilježavanja 186 godina rada osiguravajuće kuće Grawe Hrvatska d.d. Projekt korporativnog volontiranja Grawe Hrvatska d.d. provodi na razini cijele Hrvatske kako bi se pomoglo lokalnoj zajednici u realizaciji potrebnih projekata. U akciji sadnje koja se održala u sklopu obilježavanja Dječjeg tjedna su sudjelovali volonteri i učenici osmog razreda naše škole. Za našu školu ova akcija puno znači jer se doprinjelo uređenju okoliša. Škola ima status Eko škole i cilj nam je razvijati ekološku svijest kod učenika. Zahvaljujemo svim donatorima i volonterima.

SVJETSKI DAN VODA OBILJEŽEN UZ RIJEKU LJUTU

Povodom obilježavanja Svjetskog dana voda u srijedu, 2. travnja učenici nižih razreda matične škole su proveli nastavni dan uz rijeku Ljutu. Tamo su kroz igru Potraga za blagom – koje je u ovom slučaju bila boca s izvorskom vodom, prigodni kviz i razgovor ponovili i naglasili važnost očuvanja naših voda kao i koliko je zdravo piti vodu. Sve su „začinili“ veselom pjesmom, igrom i čašom domaće vode.

"ZELENI" DAN ŠKOLE

U četvrtak, 5. lipnja na Svjetski dan zaštite okoliša obilježili smo Dan škole kao projektni dan na temu „Ekologija“. Dan je počeo eko radionicama učenika, a zatim prezentacijama i izložbom njihovih radova. Učenici nižih razreda su nas iznenadili izložbom: Etno sela, lončarica, cvijeća, nakita, paleta i origama. Sve to su izradili od prirodnog i potrošnog materijala. Učenici viših razreda su nam prezentirali: ljekovito bilje, vrste riba, izradu eko sapuna, uzgoj voća, vodu i energetske učinkovitost. Osim razgledavanja izložbe i prezentacija, moglo se uživati u prigodnom programu koji su pripremili učenici. Tako je prezentiran rad izvannastavnih aktivnosti – školski zbor, dramska, literarna, recitatorska i plesna skupina. Učenicima koji su se najviše istakli u svom radu ravnateljica je uručila priznanja, pohvalnice i nagrade. Potom su slijedila sportska natjecanja u školskoj dvorani.

DAN KRUHA U PŠ PRIDVORJE

U petak, 17. listopada učenici PŠ Pridvorje obilježili su Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Učenicu su u veselju, smijehu i zabavi kroz integrirane sadržaje u nastavi Hrvatskog jezika, Glazbene i Likovne kulture te Engleskog jezika proveli taj dan u školi. Na kraju tako lijepog dana učenici su stolove napunili kruhom, kolačima i raznim drugim proizvodima koje su učenici zajedno sa svojim mamama i bakama pripremili i donijeli u školu kako bi taj dan bio još slađi. Svi proizvodi su bili posebni i ukusni na svoj način.

VELIKO PUTOVANJE MALOG PUŽA

Ovo je priča o pužu koji traži prijatelja kroz sva četiri godišnja doba. U proljeće puž je pitao list i ciklamu hoće li mu biti prijatelji. Oni su odgovorili ne. Puž se zaputio u ljeto. Tamo je vidio rajčicu kako se sunča i pitao je hoće li se šetati s njime. Ona je odgovorila ne jer se mora udebljati. Sretne cvrčka umjetnika koji je neprestano zujao oko njega i upita ga hoće li se igrati s njim. Nato cvrčak reče ne jer ima puno posla. Otpuže dalje puž do jeseni i vidi jedan tužni list i ptice. Upita ih hoće li se šetati s njime. List tada umre, a lastavica odleti. Odspava puž do zime gdje sretno drugog puža, koji mu postane prijatelj.

Oni krenu ponovno kroz sva četiri godišnja doba zajedno. Prijatelj se nikada ne prestaje tražiti. Preporučujem svima ovu nježnu predstavu. Predstava je održana 15.10. 2014. u našoj školi za učenike od 1. do 4. razreda

Antun Pendo, 4b

REALIZACIJA PROJEKTA „ZDRAV ZA PET“

Temeljem potpisanog Sporazuma o suradnji između Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske, Ministarstva zdravlja Republike Hrvatske i Ministarstva zaštite okoliša i prirode Republike Hrvatske, a uz preporuku Agencije za odgoj i obrazovanje, na području naše županije provodi se projekt „Zdrav za pet!“ s ciljem prevencije ovisnosti te podizanja razine javnozdravstvene svijesti kod učenika.

Dana 30. travnja 2014. policijski službenik za prevenciju kriminaliteta Miro Marijanović održao je predavanje učenicima osmog razreda na temu Ovisnost i zlouporaba alkohola, te štetne posljedice i kaznenopravni aspekti zlouporabe alkohola.

U sklopu projekta održan je poludnevni izlet, 24. svibnja 2014. Izlet je obuhvaćao predavanje u Konavoskim dvorima, posjet Đurovića špilji, Kojan Koralu i Adrenalin-skom parku Cadmos Village.

DAN KRUHA U PŠ DUBRAVKA

U petak, 17. listopada učenici PŠ Dubravka su obilježili dan kruha. Kroz integrirane sadržaje dan je protekao veselo i zabavno. Najljepši i najukusniji dio bio je na kraju dana. Učenici su ispekli kruh u školskoj kuhinji, a zatim napravili malu izložbu peciva i kruha. Miris kruha širio se cijelim mjestom.

DAN ZA ZDRAVE ZUBE

Učenici od 1. do 4. razreda OŠ Gruda i ove godine u suradnji sa stomatologima dr. Nelom Cvjetković Miljak i dr. Dianom Vuić Puljizević obilježili su Dan za zdrave zube. Stomatologinje su pokazale učenicima kako na pravilan način održavati higijenu usne šupljine te im ukazale na važnost pravilne prehrane i redovite stomatološke kontrole. Obavile su pregled zuba svim učenicima i uputile učenike po potrebi na daljnje liječenje. Zahvaljujemo se našim stomatologinjama uz obećanje učenika da će još bolje i kvalitetnije prati zube i bez straha posjećivati stomatologe.

SJEĆANJE NA POGINULOG BRANITELJA IVICU RILOVIĆA

U suradnji s Društvom Naša djeca Gruda smo položili cvijeće i odali počast prvom palom branitelju Konavala Ivici Riloviću. Učenici su posjetili spomen obilježje na mjestu njegove pogibije u Karasovićima. Sjećanje na našeg branitelja Ivicu Rilovića je sjećanje na sve naše hrvatske branitelje. Zahvaljujući njima mi se danas slobodno krećemo ovim prostorima i imamo svoju državu Hrvatsku. Njihova stradanja nas opominju da ovu krvavo stečenu slobodu duboko cijenimo i čuvamo. Nećemo ih nikada zaboraviti. Hvala im!

DAN SJEĆANJA NA VUKOVAR

Dana 18.11. 2014. učenici PŠ Pridvorje imali su integrirani dan na temu Dan sjećanja na Vukovar. Učenici su obradili pjesmu *Vukovar* i pisali poruke svoj djeci svijeta koja su trenutno u ratu. Iz Prirode i društva su izradili plakat Dan sjećanja na Vukovar. Iz Likovne kulture su izrađivali svijeće za plakat. Za sve one koji su dali svoj život da bismo mi imali Domovinu učenici su molili molitvu *Oče naš* i simboličnim crtanje "zapalili" svijeće.

Danas obilježavamo jedan od najtužnijih dana u našoj povijesti - Dan sjećanja na žrtvu Vukovara. Prije 23 godine, na današnji dan, ovaj grad heroj pao je u neprijateljske ruke.

Najveća i najkrvavija bitka u Domovinskom ratu, trajala je od kolovoza do studenog 1991. godine. Opsada od strane Jugoslavenske narodne armije, uz pomoć srpskih paravojnih snaga, trajala je 87 dana.

Danas u znak sjećanja na žrtve Vukovara i poginule palimo svijeće i prisjećamo se stra-

davanja uz molitvu i želju da se nikad više ne ponovi. Ne zaboravimo divnu misao našeg Siniše Glavaševića:

“A može se dogoditi da mrak zadavi svaku ružnu misao. Ali to se može dogoditi tek ako je u svijetu ostalo makar malo ljubavi. Zato, ako je u vama ima, ne štedite je. Podijelite, dajte djeliti svoje ljubavi prvome do sebe i bit će manje neprijatelja. Za početak dovoljno je i to.”

18. STUDENI 1991.

ZABORAVLJENA RAZGLEDNICA

Naša se škola uključila u akciju "Zaboravljena razglednica" koju organizira Udruga Ljubitelji hrvatskih tradicija i prirodnih ljepota kojom se želi potaknuti djecu osnovnih škola na slanje razglednica s motivom Dubrovnika.

Cilj akcije je senzibiliziranje djece na pažnju prema drugima i poticanje slanja razglednica osobama do kojih nam je stalo. Za provođenje ove akcije udruga je osigurala razglednice s poštanskom markicom kako bi svako dijete moglo poslati svoju razglednicu. Na satu Hrvatskog jezika svi učenici naše škole su pišući razglednicu oživjeli običaj koji polako iščezava u ovo digitalno doba. Napisane razglednice će stići ovih dana na upućene adrese.

U SUSRET USKRSU

U četvrtak, 10.4. su učenici PŠ Pridvorje imali integrirani dan na temu Uskrs. Taj dan su školu posjetili gđa. Nike (Nine) Cikut (85), prabaka naših učenika i gospodar Niko Veselić iz Pridvorja. Gđa. Nine je pričala o običajima za Uskrs u doba njezinog djetinjstva. Učenici su postavljali pitanja i uvidjeli razlike i sličnosti u običajima od onda i sada. Posebno ih se dojmila prezentacija izrade palmica za blagoslov koju im je prezentirao gđin. Niko Veselić. Svaki učenik je dobio priliku naučiti kako se to radi i sudjelovao u izradi svoje palmice. Isti dan su i u matičnoj školi održane radionice pletenja palmica. Učenici viših razreda su pomagali u radu učenicima nižih razreda. Posebno je bila spretna i marljiva u radu učenica osmog razreda Božena Dragić. Bravo!!!

POŠTAR U ŠKOLI

U utorak, 4. veljače u Područnoj školi Pridvorje učenici drugog razreda su imali integrirani nastavni dan na temu lektire "Poštarska bajka". Nakon pročitane i obrađene lektire pozvali su poštara koji im je ispričao što znači biti poštar, kakvo je to zanimanje, koliko je važno, što radi poštar, kakvih sve vrsta pošiljaka ima, čime se poštar služi u svom radu, itd. Osim s temom lektire posjet su povezali i s temom iz nastavnog plana i programa "Zanimanja". Svestrani poštar Nikša Pendo koji je ujedno i pisac ispričao je učenicima svoju priču o patuljcima u pošti koje nije vidio, ali ih je navodno čuo te im ispričao nekoliko zanimljivih detalja iz poštarskog života. Zapjevali su i pjesmu "Brzjav" iz nastavnog programa za 2. r.

Učenici su crtali likove iz "Poštarske bajke", a na poklon od poštara su dobili koverta i markice. Nakon vježbe pisanja adrese poslali su pisma s lijepim porukama. Na taj je način napravljena korelacija između Hrvatskog jezika, Prirode i društva, Likovne i Glazbene kulture.

MAŠKARANI DANI U NAŠOJ ŠKOLI

U nedjelju, 2. ožujka smo sudjelovali u maškaranom povorci i plesu pod maskama u Domu kulture na Grudi u suradnji s Društvom Naša djeca i DVD Gruda. Uz glazbu, ples, krafne i sokove svi smo se lijepo zabavili. S maškaranom zabavom smo nastavili u školi na pokladni utorak. Nakon nastave su svi učenici od 1. do 8. razreda uz veseli ritam zabavne popularne glazbe plesali pod maskama. Uz puno smijeha i zabave smo zajedno ispratili vrijeme karnevala.

OBILJEŽAVANJE DANA SV. FLORIJANA

Dana 6. svibnja Područnu školu Radovčići posjetili su vatrogasci JVP Konavle. Tom prigodom učenici su obilježili dan Sv. Florijana, zaštitnika vatrogasaca. Vatrogasci su im pokazali sadržaj njihovog vozila, sirene, svjetla te su svim učenicima dozvolili obučiti neplanku i kacigu. Uz mnoga pitanja učenici su saznali kakav je posao vatrogasca i koliko je vatra opasna. Znatiželji i sreći nije bilo kraja. Hvala JVP Konavle, a posebno vatrogascima Maru i Mihi

JUDO U ŠKOLI

U sklopu ŠŠK OŠ Gruda djeluje i judo sekcija Judo kluba Konavle. U ponedjeljak, 24. ožujka u školskoj dvorani je učenicima od 1. do 5. razreda predstavljen borilački sport judo. Članovi Judo kluba Konavle su s trenerom Matkom Klarićem pokazali sve ljepote juda. Svi zainteresirani učenici mogu se upisati na judo koji se održava ponedjeljkom i srijedom u 18.00 sati u školskoj dvorani. Pokazalo se da je judo vrlo učinkovit u prevenciji vršnjačkoga nasilja, kod usvajanja zdravih životnih navika, timskog rada, razvoja pozitivnih vrijednosti, tolerancije i samokontrole.

SV. NIKOLA

Dana 5.12. Osnovna škola Gruda je bila u ozračju očekivanja Svetog Nikole. Školski hol bio je prepun djece i roditelja. Škola je i ove godine lijepo uređena i okićena. Djeca su glumila, pjevala i plesala pored eko jelke, Snjegovića, Betlehema, kamina i drugih ukrasa. Svima se u očima vidjela razdraganost i znatiželja. Voditeljice su ležerno i veselo vodile priredbu. Na pozive djece došao je i Sveti Nikola i djeci podijelio darove. Brzo je prošlo zanimljivih i radosnih 50 minuta.

BOŽIĆ U NAŠOJ ŠKOLI

U našoj školi osvanuo je božićni bor, prekrasan i veleban. Ali to nije sve! U holu nas grije kamin rad učenika i učiteljice Davorke Lolić. Kako bi nas posjetilo na zimu tu je i krasni Snješko. Ugođaj Božića, zatim daju svete jaslice. Zahvaljujemo našim vrijednim učiteljicama od Nataše Bećir, Davorke Lolić, Maje Bušković i drugih učiteljica te pomoćnica u nastavi jer su upalile svijeću Božića za nas.

Zahvaljujemo i učenicima viših razreda koji su nam 18. 12. svojim igrokazima, recitalima i veselim božićnim pjesmama približili božićni ugođaj.

DA – NE PITALICA

1. Centar Konavala, Cavtat u vrijeme Dubrovačke Republike je bio u sastavu Konavoske kneževine.

DA NE

4. Svetu Barbaru kršćani slave svake godine 4. prosinca u Konavlima se još zove i Barin dan.

DA NE

2. Riječna kornjača je endemska životinja koja je zakonom zaštićena i živi u rijeci Ljutoj.

DA NE

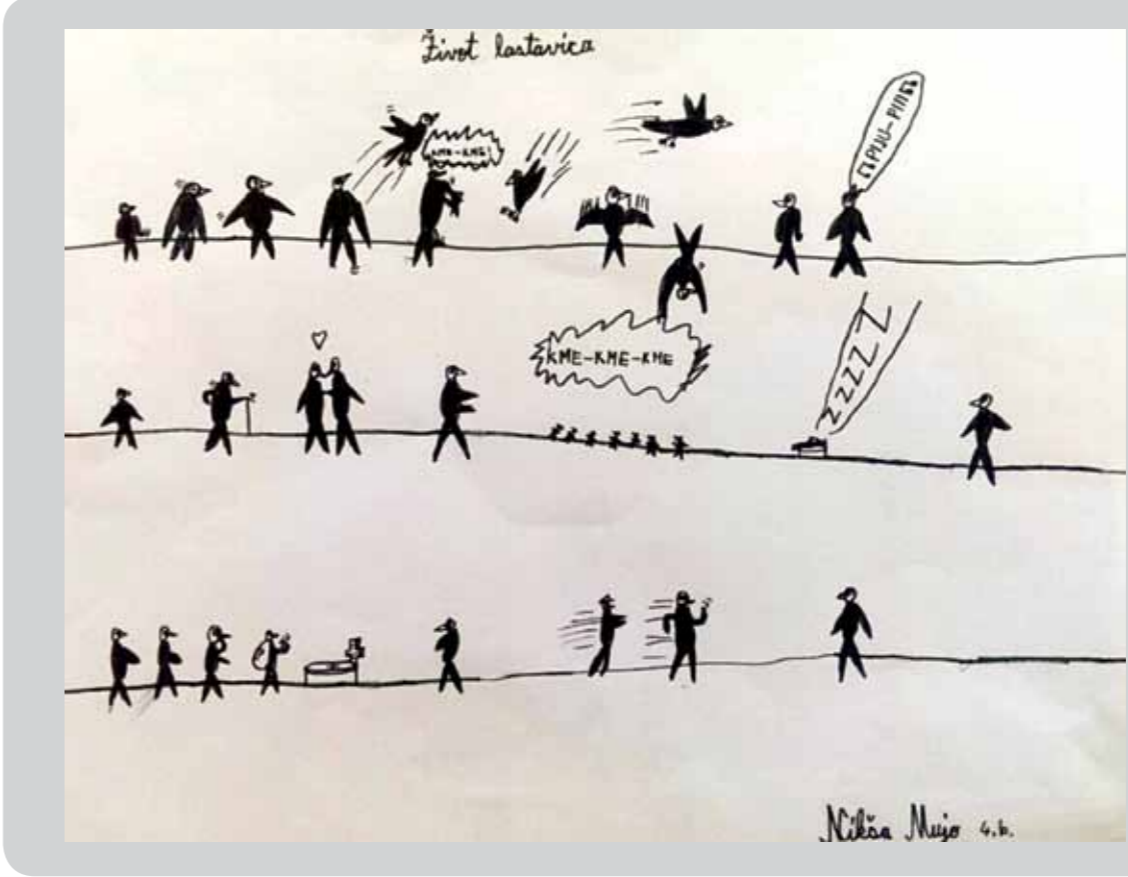
5. Badnjak je drveni trupac od čempresa kojeg na badnje večer domaćica unosi u kuću.

DA NE

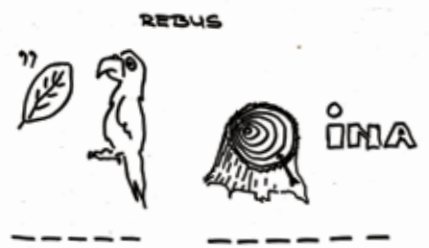
3. Mariju Konavoku, jedini konavoski roman o lijepoj Mariji koja je tragično preminula u sukobu koji je nastao zbog rivalstva dvojice mladića koji su je htjeli oženiti napisao je Mato Vodopić.

DA NE

ODGOVORI: 1. Ne. Cavtat je za vrijeme Dubrovačke republike bio posebna Kapetanija. 2. Da. U Konavlima u barama živi barska kornjača, ali ona nije endemska vrsta. 3. Da. Mato Vodopić je književnik koji je sredinom 19. stoljeća bio župnik na Grudi a kasnije bio i dubrovački biskup. 4. Ne. Zovemo ga Varin dan i na taj dan se tradicionalno kuha varivo (bog, slanič, golokud). 5. Ne. Badnjak je hrastov trupac kojeg u kuću tradicionalno nose muškarci.

ŽIVOT LASTAVICE

Riječi zapisane u tablici su ispremeštane. Prvo odgonetni riječ, a zatim igrom asocijacija odgonetni pojam.

LCIE	KLPOON	TMIRA
DLEAK	TKSLAIŠI	PAŠT
KAMUŠACR	ENDROĐAN	AZMKRI

MOZGALICE

- NASTAVI NIZ.
RUDEŽ – NATRICE – OPRAI – DRAGAVINE – _____
 - IZBACI ULJEZA
RAŠTAN KOBASICE KRTOLA GLAVATI KUPUS
PANCETA MRKVA VERZA ŠJKUK
 - ŽUPNA CRKVA SV. NIKOLE SE OSIM U ČILIPIMA I CAVTATU U KONAVLIMA NALAZI JOŠ U _____
 - NAJVIŠE KONAVOSKO SELO JE ... _____
 - RIJEČI ZAPISANE U TABLICI SU ISPREMEŠTANE. PRVO ODGONETNI RIJEČ, A ZATIM IGROM ASOCIJACIJA ODGONETNI POJAM.
LCIE	KLPOON	TMIRA
DLEAK	TKSLAIŠI	PAŠT
KAMUŠACR	ENDROĐAN	AZMKRI

UZMI UTIKAČ I PRONAĐI PUT DO UTIČNIČE. UPALI SVIJEĆA NA BORY.

ODGOVORI: 1. Podvor. Sve su to zaseoci sela Pridvorje, a Podvor se nalazi između Kneževog dvora i Samostana Sv. Vaha. 2. Mrkva. Sve su ovo sastojci konavoske zelene menestre osim mrkve. 3. U Dubravci. Župa Sv. Nikole u Dubravci ustanovljena je još 1731. Godine. 4. Kuna. Nalazi se na oko 800 m nadmorske visine. 5. ukupno rješenje asocijacije: Sveti Nikola 1. Brada 2. darovi 3. biskup.

Prijedloge što promijeniti, dodati, oduzeti u „Tintiliniću“ šaljte na e-mail: skolskillist@net.hr

Autrice: NINA DOBROŠIĆ

Školski list
Osnovne škole Gruda